DZIEŃ POMORSKI

BEZPARTYJNE PISMO CODZIENNE

Dzisiejszy numer liczy 8 str. | Naczelny Redaktor przyjmuje codziennie od godz. 12-2 w poł. Rękopis w Redakcja nie zwraca | Wydawca: Pomorska Spółdzielnia Wydawnicza. Redakcja Administracja: Toruń, Szeroka 11 | Konto czekowe P. K. O. Nr 160-315. Telefony Redakcji dziennej 747, 748. Telefon Redakcji nocnej 749. | Cena numeru w Toruniu i na prowincji gr. 20

Oddziały: Gdańsk, Kaszubski Rynek 21, tel. 214-94 — Gdynia, ul. 10 lutego, tel. 15-44 — Grudziądz, ul. Sienkiewicza 9, tel. 442. Wejherowo, ul. Gdańska 4, tel. 64, — Bydgoszcz, ul. Mostowa 6, tel. 22-18, — Inowrocław, ul. Marsz. Piłsudskiego 4a, tel. 602.

Rok IV. Toruń, sobota 24 grudnia 1932 Nr. 296

Wyrok w procesie lwowskim

Daniłyszyn, Biłas i Żurakowski — skazani na śmierć

Sprawa Kossaka — przekazana sądowi przysięgłych

Pan Prezydent ułaskawił Żurakowskiego

Lwów 23. 12. (PAT). Wczoraj w 6ym iu rozprawy publiczność jak zwykle ımnie zapełniła salę w oczekiwaniu wyku. Na ławach publiczności zajął miejs brat śp posła Hołówki, komisarz pocji w Nowogródku Władysław Hołów-.

Oskarżeni zachowują spokój i swobode rozmawiają między sobą. Jeden tylko Żurakowski nie bierze udziału w ronowie.

O godz. 9 min. 10 trybunał wchodzi salę i udziela głosu obrońcy Kossaka ec. Głuszkiewiczowi. Obrońca stara się łabić zeznanie świadka Motyki i twierdzi, że Kossak udzielał wprawdzie poocy w zbrodni dokonanej w Gródku Jagellońskim, ale nie znał przyczyn dla jach posyłał list do Biłasa. Obrońca ierdzi, że czyn Kossaka nie podlega sądowi doraźnemu i prosi o zmianę kompencji sądu.

W ostatniem słowie oskarżeni nic nie ysuwają na swoją obronę. O godz. 11 zewodniczący zarządził przerwę i trynał udał się na naradę.

Lwów 23. 12. (PAT). W dalszym cią rozprawy sądowej po naradzie o godz. ,25 wchodzi na salę trybunał. Przewodczący odczytuje wyrok, na podstawie órego OSKARŻENI DANIŁYSZYN ŁAS i ŻURAKOWSKI SKAZANI STALI NA KARĘ ŚMIERCI ZEZ POWIESZENIE. Kossak sąony będzie przez sąd przysięgłych.

Lwów 23. 12. (PAT). W motywacji roku trybunał ogłosił, że wina oskarnych została udowodniona zarówno ich zyznaniem się, jak i postępowaniem sąwem.

Oskarżony Daniłyszyn skazany został napad z bronią na cudze mienie, oraz usiłowanie zabójstwa na osobach porunkowego Sługockiego i Andruchoı, oskarżony Biłas za napad z bronią na dze mienie i zabójstwo przodown. Kojaka, zaś oskarżony Żurakowski za pad z bronią na cudze mienie.

Oskarżony Kossak przekazany został dowi przysięgłych, z powodu braku jeomyślności wśród członków trybunału.

Oskarżeni przyjęli wyrok spokojnie. ieniem obrońców odwokat Starogelski wiadczył, że obrona wnosi do Pana Prezydenta RP. prośbę o ułaskawienie krótce po ogłoszeniu wyroku trybunału, obrońcy odesłali prośbę do kancelarji cywilnej Pana Prezydenta R. P. z prośbą o ułaskawienie dla wszystkich trzech oskarżonych.

Wszedłszy na salę komisarz Hołówko przyglądał się przez dłuższą chwilę oskarżonym.

Po ogłoszeniu wyroku podszedł on do nich i zapytał się ich przyciszonym głosem: „Teraz, kiedy już zapadł wyrok powiedźcie, czy zamordowaliście mego brata?“. Biłas i Danyłyszyn odwrócili się plecami do Hołówki, który powtórzył swoje pytanie. Tym razem oskarżeni zupełnie je zignorowali.

Bardzo możliwe, że nie starczyło im na tyle odwagi, aby wyznać całą prawdę a kłamać w obliczu śmierci nie chcieli.

Warszawa 23. 12. (PAT). Pan Prezydent RP skorzystał z przysługującego mu prawa łaski w stosunku do oskarżonego Żurakowskiego, zmieniając mu karę śmierci na 15 lat więzienia. W stosunku do oskarżonych Daniłyszyna i Biłasa P. Prezydent nie skorzystał z prawa łaski.

Warszawa 23. 12. (PAT). Według ostatnich wiadomości ze Lwowa stracenie skazanych na śmierć Daniłyszyna i Biłasa nastąpiło dziś o godz. 6 min. 30 rano.

7 generałów i 28 pułkowników

wczoraj zostało mianowanych

(o) Warszawa, 23. 12. (T. wł.) Dowiadujemy się, że do stopnia generała brygady mianowani zostali pułkownicy Franciszek Wład. Rückemann, Wład. Langner, Bernard Mond, Kazimierz Sawicki, Marjan Przewłocki. Kontradmirałem został dowódca marynarki wojennej kmdr. Józef Unrug.

Pułkownikami mianowani zostali podpułkownicy Kulma, Wład. Krudowski, Jan Załuska II, Bolesław Szwarcenberg-Czerny, Artur Maruszewski, Jan Bratro, Tadeusz Różycki-Kołodziejczyk, Zygmunt Grabowski, Ant. Żurakowski, Jarosław Szafran, Zygmunt Csadek, Jan Korkozowicz, Mikołaj Freund-Krasicki, Tadeusz Komorowski, Roman Safar, Aleksander Piotraszewski, Józef Smoleński, Juljan Filipowicz, Edward Robakiewicz, Witold Dębiński, Wojciech Fyda, Jerzy Englich, Jan Bigo, Wacław Młodzianowski, Jan Drejman, Leon Sulkiewicz.

Zmiany w Banku Gospodarstwa Krajowego

Po nominacji wiceministra Starzyńskiego

(o) Warszawa, 23. 12. (T. wł.) Odbyło się posiedzenie Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego, w którem poraz pierwszy wziął udział wiceprezes Starzyński. Na posiedzeniu złożono podziękowanie naczelnemu dyrektorowi Feliksowi Maciszewskiemu, który przechodzi od 1 stycznia na stanowisko prezesa zarządu firmy Scheibler i Grohmann w Łodzi. Na miejsce Maciszewskiego na stanowisko naczelnego dyrektora banku został powołany inż. Jerzy Drecki.

Eksport kompensacyjny polsko-jugosłowiański

Delegacja jugosłowiańska w Warszawie

(o) Warszawa, 23. 12. (Tel. wł.) Do Warszawy przybyli z Belgradu przedstawiciele handlu koncentracyjnego, który w Belgradzie prowadzi rokowania z władzami bankowemi i eksporterami jugosłowiańskimi. W wyniku rozmów większość jugosłowiańskich banków wyraziła zgodę na finansowanie eksportu jugosłowiańskiego do Polski. Eksport ten będzie kompensacyjny, t. zn. że za pewną ilość towarów, wywiezionych z Jugosławji, zostanie wyeksportowana równowartość towarów z Polski. Obrachunki ze względu na chwiejność waluty jugosłowiańskiej będą dokonywane w złotych. Z towarów polskich eksportowane będą wyroby metalurgiczne, dykty, nasiona buraczane.

Gdzie braterstwo słowiańskie?

Wystąpienie posła polskiego w sejmie praskim

Praga 23. 12. (PAT). Poseł mniejszości polskiej w sejmie praskim dr. Buzek zabrał głos w dyskusji budżetowej, domagając się uwzględnienia w ramach budżetu kulturalnych i gospodarczych potrzeb mniejszości polskiej na Śląsku, oraz usunięcia wszystkich tych krzywd których ludność polska w Czechosłowacji jeszcze doznaje. Mówca zastrzegł się energicznie przeciw niedawnemu przemówieniu komunistycznego posła Polaka, Śliwki, który w bezprzykładny sposób atakował Polskę i jej rząd jak również zastrzegł się przeciwko antypolskiemu paszkwilowi Vozki, który ukazał się na tutejszych półkach księgarskich. Poseł Buzek wskazał na szkodliwość tego rodzaju łamania dobrych stosunków czesko - polskich, które znalazły swój wydatny wyraz w manifestacji ku czci lotników polskich Żwirki i Wigury.

Mistrzostwa hokejowe świata

odbędą się w roku bieżącym w Pradze

Praga, 23. 12. (Pat). W dn. 18 do 23 ego 1933 r. w Pradze odbędą się mistrzostwa świata w hokeju na lodzie. Oficjalne zgłoszenia wpłynęły dotąd od trzech ństw: Austrji, Szwajcarji, i Italji. Poza n pewnym jest udział Niemiec, Węgier, wecji, Polski, Anglji, Francji, Rumunji, twy, Kanady i Stanów Zjednoczonych. wdopodobnym jest udział Belgji. Kanareprezentować będzie drużyna z Monalu, która już w pierwszych dniach stynia przybywa do Europy.

Ojciec św. przemówi

w dzień wilji przez radjo

Rzym 23. 12. (PAT). Radjostacja watykańska nada przemówienie Ojca św. do kardynałów w sobotę dnia 24 bm. o godz. 12 na fali 1984.

Szembek żegna Bukareszt

Bukareszt, 23. 12. (Pat). Obiad pożegnalny na cześć ministra Szembeka, wydany w ministerstwie spraw zagranicznych przez premjera Maniu, zgromadził 90 kilka osób, wśród których byli wszyscy obecni w Bukareszcie członkowie rządu rumuńskiego.

Imieniem rządu rumuńskiego przemówił wicepremjer Mironescu, przypominając zasługi ministra Szembeka, położone w licznych etapach zacieśniania stosunków między obu sprzymierzonemi i zaprzyjaźnionemi państwami. Mówca złożył p. Szembekowi powinszowania z powodu tak zasłużonego awansu i wzniósł toast na cześć ministra Szembeka oraz za pomyślność zaprzyjaźnionej i sprzymierzonej z Rumunją Rzeczypospolitej Polskiej.

W odpowiedzi minister Szembek podkreślił ciągłość i trwałość pokojowego przymierza Polski z Rumunją, opartego na wiekowych tradycjach obopólnych sympatjach i żywotnych interesach obu narodów. Mowę swoją zakończył minister Szembek toastem na cześć rządu rumuńskiego.

Prasa wyraża przekonanie, że praca ministra Szembeka na polu dyplomatycznem służyć będzie do zachowania przyjaznych stosunków między Polską a Rumunją.

Ustawa o obniżeniu oprocentowania

(o) Warszawa, 23. 12. (Tel. wł.). Dowiadujemy się, że ustawa o obniżeniu oprocentowania i przedłużeniu okresu umorzenia kredytów długoterminowych ukaże się w Dzienniku Ustaw w dn. 27 bm., albo też, o ile to będzie możliwe ze względów technicznych, już 23 bm. Ustawa obowiązywać będzie z dniem ogłoszenia.

O wymianę więźniów Polski z Sowietami

(o) Warszawa, 23. 12. (Pat). Projektowana wymiana więźniów między Polską a Sowietami nie odbędzie się w bież. miesiącu i odroczona została na czas nieograniczony.

Rokowania między Polską a Litwą w sprawie wymiany więźniów, toczące się za pośrednictwem Międzynarodowego Czerwonego Krzyża, mają być w styczniu nawiązane.

Petarda w sopockiem kasynie gry

Wczorajszej nocy bezpośrednio przed zakończeniem gry w kasynie sopockiem pod jednym ze stołów rulety nastąpił wybuch petardy, wywołując ogólną panikę. Jak przypuszczają, wybuch petardy miał wzniecić zamęt pośród grających, z czego korzystając sprawcy, mieliby możność zabrania pewnej ilości gotówki ze stołu. Dotychczas nie stwierdzono, czy cel ten został osiągnięty.

10 tysięcy metrów nad ziemią

Rzym, 23. 12. (Pat). Pilot Ridoldo Donati osiągnął rekord wysokości dla samolotów turystycznych pierwszej kategorji wznosząc się na samolocie typu AS/1 Fiat o silniku C 6 na wysokość 9700 metrów.

Jasne stanowisko

Albo zobowiązania dla wszystkich albo dla nikogo

Ostatnie silne starcia Polski z Niemcami na terenie genewskim w związku z atakami na **reformę rolną na Pomorzu i w Poznańskiem** wykazują dobitnie jaki ferment w stosunkach międzynarodowych wprowadza interpretacja **traktatów mniejszościowych** przez niektóre czynniki i jak niezbędnem jest wyrównanie krzywd, a wprowadzenie równości dla państw dotkniętych tą **prawdziwą plagą egipską.**

W pierwszym rzędzie Państwo nasze ma prawo i obowiązek domagana się „Gleichberechtigung". Polska (a wraz z nią kilka jeszcze innych państw europejskich) **zmuszona była zgodzić się na** umieszczenie w Traktacie Wersalskim art. 93 który zobowiązywał Polskę do przyjęcia postanowień, mających na celu „ochronę interesów mieszkańców, różniących się od ludności polskiej rasą, językiem lub religją."

W wykonaniu tego zobowiązania Polska podpisała w dniu 28 czerwca 1919 r. z mocarstwami głównemi t. zw. **Mały Traktat Wersalski**, popularnie zwany traktatem mniejszościowym, chociaż w rzeczywistości tylko 12 artykułów tego traktatu dotyczy ochrony mniejszości narodowych, a reszta (7 artykułów) zawiera przepisy w sprawach służby konsularnej i innych.

Z tych 12 artykułów „mniejszościowych", 4 artykuły (3—6) zawierają **postanowienia o obywatelstwie i opcji**, a dopiero pozostałe 8 artykułów dotyczy ochrony mniejszościowej. Z 8-miu zaś artykułów, 7 (art. 1, 2, 7, 8, 9, 10, 11) zawiera **przepisy gwarantujące mniejszościom pewne prawa** a art. 12 ustanawia **sposób postępowania („procedurę") Rady Ligi Narodów** w wypadku naruszenia lub niebezpieczeństwa naruszenia tych 7-miu artykułów. poprzednich, stanowiących **prawo, jeśli się tak wyrazić można, „materjalne" traktatu mniejszościowego.**

Stwierdzić przytem należy że, jeżeli chodzi o stan faktyczny w Polsce, to te 7 artykułów prawa „materjalnego" zawiera **tak wąski zakres uprawnień**, że bez **żadnej przesady** można powiedzieć, iż nietylko są one zrealizowane, ale — bez względu na to, coby można było zarzucić polskiej polityce mniejszościowej — nawet w wielu dziedzinach **przekroczono je z korzyścią dla mniejszości narodowych.** Te więc artykuły nie stanowią dla państwa żadnego ciężaru, a gdyby miały być potraktowane stricte, t. j. jako górna granica praw mniejszościowych, w **wielu wypadkach w porównaniu z obecnym stanem rzeczy trzebaby cofnąć szereg uprawnień mniejszości w Polsce. Dlatego też nie będzie paradoksem, jeśli powiemy, że w gruncie rzeczy mniejszości narodowe nie powinnyby być zainteresowane w utrzymaniu tych 7-miu artykułów „prawa materjalnego".**

Natomiast jedynym artykułem, który jest wielką wartością polityczną, a zarazem bardzo **poważnem skrępowaniem niezależności wewnętrznej polityki narodowościowej państwa**, jest art. 12. Ten właśnie artykuł jest właściwie wszystkiem, jeżeli chodzi o t. zw. międzynarodową ochronę mniejszości. Artykuł ten 1) **nadaje artykułom poprzednim charakter zobowiązań międzynarodowych**, oddaje je pod gwarancję Ligi Narodów i przepisuje sposób zmiany tych artykułów, 2) ustala postępowanie („procedurę") członków Rady oraz Rady, jako organu Ligi Narodów, na wypadek naruszenia lub niebezpieczeństwa naruszenia zobowiązań traktatowych przez państwo, zobowiązaniami temi skrępowane, 3) **określa kompetencje Stałego Trybunału Sprawiedliwości Międzynarodowej** w zakresie zobowiązań mniejszościowych, wynikających z Traktatu.

Nie potrzeba uzasadniać, że tylko druga część artykułu 12-go, stanowiąca podstawę t. zw. procedury mniejszościowej, jest istotą międzynarodowej ochrony mniejszościowej. Gdyby części tej nie było, ochrona ta byłaby czemś zupełnie platonicznem, nierealnem, zdanem **na łaskę i niełaskę dobrej woli państwa.** Część ta stanowi, że **każdy** członek Rady Ligi Narodów ma prawo „zwracać uwagę Rady na przekroczenie lub niebezpieczeństwo przekroczenia" któregokolwiek z zobowiązań mniejszościowych traktatu i że Rada może postąpić w tym wypadku „w taki sposób i dać takie instrukcje jakie uzna za wskazane i skuteczne w danych okolicznościach."

Łatwo zdać sobie sprawę, że nawet te przepisy art. 12 nie byłyby dla państw traktatowych zbyt uciążliwe, gdyby nie to, że — **prawem kaduka** — w uzupełnieniu tych przepisów, w uzupełnieniu przekraczającem postanowienia traktatu mniejszościowego, Rada Ligi Narodów rozbudowała procedurę mniejszościową, która wprowadziła inowacje, całkowicie zmieniające charakter przewidzianego przez traktat (ust. 2-gi art. 12-go) postępowania członków Rady Ligi i Rady w sprawach mniejszościowych. Mianowicie: 1) **dopuściła petycje mniejszościowe** jako sposób informowania Rady o wypadkach przekroczenia lub niebezpieczeństwa przekroczenia zobowiązań mniejszościowych, 2) nadała **sekretarjatowi Ligi szereg uprawnień proceduralnych** (określania, czy petycje odpowiadają warunkom, od których uzależnione zostało rozpatrywanie ich przez t. zw. Komitet Trzech, rozsyłania petycyj takich członkom Rady itp.), 3) stworzyła **instytucję Komitetu Trzech**, który rozpatruje nadesłane Lidze petycje.

W ten sposób charakter przepisów proceduralnych traktatu mniejszościowego, jak już to zaznaczyliśmy powyżej, **zmienił się zasadniczo:** odpowiedzialność polityczna poszczególnych członków Rady Ligi za podjęcie jakiejś sprawy przeciwko jakiemuś państwu traktatowemu, za rzekome lub rzeczywiste naruszenie traktatu, **została obrócona w niwecz**, na miejsce tej określonej odpowiedzialności wprowadzono mechanizm, jeśli się tak wyrazić można, samoczynny, bezosobowy, tem samem w ogromnym stopniu ułatwiający petentom możność stawiania państw traktatowych w stan oskarżenia i puszczania w ruch mechanizmu Rady Ligi do spraw mniejszościowych.

Każdy, dosłownie każdy, **a** więc mniejszościowiec lub niemniejszościowiec, obywatel lub nieobywatel państwa traktatowego, byle nie anonim, **może skarżyć takie państwo i**, o ile uczyni **zadość** pewnym, zresztą bardzo ograniczonym i formalnym warunkom, może spowodować, że Rada będzie funkcjonować: będzie badać skargę, **żądać** wyjaśnień od państwa i wreszcie ewentualnie **orzekać o „winie" lub „niewinności" oskarżonego państwa.**

Jakże to szerokie pole do nadużyć! Ileż zachęty do **lekkomyślnych oskarżeń!** Jakaż podatna gleba do wprowadzenia zamętu w stosunkach między państwem i jego obywatelami! Jakież skuteczne narzędzie do politycznych intryg państw przeciwko sobie! Gdybyż przynajmniej opierały się te przepisy na zasadzie **zupełnej równości wszystkich państw!**

Już na wstępie stwierdziliśmy że tylko kilka państw europejskich zostało skrępowanych zobowiązaniami mniejszościowemi, a reszta jest od nich wolna. Wytworzył się stan rzeczy, który niczem nie da się uzasadnić, że kardynalna zasada równości państw została naruszona, że wprowadzony został podział państw na pierwszego i drugiego stopnia, że jednocześnie **jedne mniejszości poddane zostały ochronie mniejszościowej, a inne są jej pozbawione**, że np. Niemcy w Polsce są chronieni, ale... Polacy w Niemczech (prócz Śląska Opolskiego i to tylko do r. 1937) są pozostawieni na łasce i niełasce Rzeszy Niemieckiej.

Czyż taki stan rzeczy może uchodzić za normalny i słuszny? Zwłaszcza, jeżeli się weźmie pod uwagę, że polityka niektórych państw, z Rzeszą Niemiecką na czele, wyzyskuje w sposób cyniczny ten stan rzeczy dla swoich egoistycznych celów politycznych, nic nie mających wspólnego z ochroną mniejszościową.

Polska zajmuje w tej sprawie jasne stanowisko: **albo, albo:** — albo zobowiązania mniejszościowe dla wszystkich, albo — dla nikogo.

Dziesięć lat zasłużonej pracy

Związku Obrony Kresów Zachodnich na Śląsku

W ostatnią niedzielę odbył się w Katowicach **doroczny walny zjazd delegatów Okręgu Śląskiego Związku Obrony Kresów Zachodnich.** Ze zjazdem połączone były uroczystości ku uczczeniu 10-lecia istnienia działalności Związku na ziemi śląskiej. Z przemówień, jakie zostały wygłoszone w czasie akademji, na szczególniejszą uwagę zasługuje przemówienie **wojewody śląskiego, dr. Grażyńskiego,** który podkreślił doniosłą rolę Związku Obrony Kresów Zachodnich **w pracach nad ugruntowaniem potęgi Polski na zachodnich rubieżach państwa.** Związek Obrony Kresów Zachodnich, jako świadomy swych celów czynnik obywatelski, szanując uprawnienia mniejszości prawem przepisane, działa równocześnie w kierunku **wzmocnienia polskiej siły narodowej na ziemiach b. zaboru pruskiego.**

Zjazd powziął **szereg rezolucyj, dotyczących spraw: ochrony nad Polakami w Niemczech, Gdańska, redukcji w przemyśle, obcokrajowców, osiedlania bezrobotnych na roli,** zatrudniania młodzieży powracającej z wojska, popierania wytwórczości krajowej, Instytutu Naukowego, odniemczania nazwisk, radja, gimnazjum polskiego w Bytomiu. stosunki do narodu czeskiego oraz czystości moralnej i narodowej osób na stanowiskach publicznych na Śląsku.

Wpływy skarbowe za listopad

z danin publicznych i monopoli

Zgodnie z danemi min. skarbu, wpływy z danin publicznych i monopoli w listopadzie zmniejszyły się w porównaniu z poprzednim miesiącem o 1,8 milj. zł., wynosząc 146.0 milj. zł. — W porównaniu z listopadem ub. roku wpływy z danin publicznych i monopoli zmniejszyły się o 13,5 milj. zł.

Należy zauważyć, że grupa podatków bezpośrednich zwyczajnych ujawniła **wzrost dochodów** w stosunku do października br. o 4,5 milj. zł. Wzrost ten jest wynikiem przedewszystkiem **zwiększenia się wpływów z podatków gruntowych** z 6 milj. na 9,6 milj. zł. (do 15 listopada bowiem płatna była druga rata państwowego podatku gruntowego).

W ciągu 8 miesięcy budżetowego roku wpłynęło z podatków gruntowych 37 milj. zł. czyli 68,5 proc. preliminowanej na cały rok kwoty.

Wpływ z podatku przemysłowego zmniejszył się tylko w miesiącu listopadzie o 0,4 milj. zł., wynosząc 16,5 milj. zł. Podatek dochodowy natomiast **zwiększył się** o 0,8 milj. zł., wynosząc 22,9 milj. zł. Dochód **z podatków od nieruchomości** miejskich i niektórych wiejskich, mimo iż do 30 listopada płatny był podatek od nieruchomości za trzeci kwartał br. i podatek od lokali i placów niezabudowanych na czwarty kwartał br., **zwiększył się** tylko o 0,1 milj. zł., wynosząc 5,2 milj. zł.

Wpływy z podatków pośrednich dzięki wzrostowi dochodów z podatków od cukru z 8,3 milj. do 8,7 milj. były 0,4 miljona wyższe niż w październiku. Natomiast wpływy z ceł zmniejszyły się o 0,5 milj. zł., wynosząc 8,3 milj. zł. Ogółem podatki pośrednie wyniosły prawie 12 milj. zł.

Opłaty stemplowe i daniny pośrednie zmniejszyły się tylko o 100.000 zł., wynosząc 8,8 milj. zł.

Wreszcie wpłata monopoli do skarbu obniżyła się o 3 miljony 200 tysięcy złotych, wynosząc 52 milj. zł. Należy dodać, że **wzrosły wpłaty wszystkich monopoli z wyjątkiem** monopolu zapałczanego. Tak wydatne zmniejszenie wpływów monopoli tłómaczy się okolicznością, że w miesiącu październiku monopol zapałczany otrzymał tytułem czynszu dzierżawnego od szwedzkiej spółki eksploatacyjnej 10,5 milj. zł.

W ciągu 8 miesięcy bieżącego roku budżetowego wpłynęło z danin publicznych i monopoli ogółem 1.072.000.000 zł. czyli 55.51 przewidywanej na cały rok kwoty.

Wywóz do Rumunji

Przywóz polski do Galacu zajmuje trzecie miejsce po Italji i W. Brytanji. Ogólny przywóz do Galacu w ciągu roku ubiegłego wyniósł 7.223 wagony towarów, wartości 2.271 miljonów lei, przyczem w stosunku do roku poprzedniego nastąpiła zniżka przywozu o 3.201 wagonów, wartości 718 miljonów lei. — Główną pozycję w imporcie do Galacu stanowi manufaktura, następnie produkty kolonjalne, wyroby metalowe i maszyny oraz chemikalja.

Należy zaznaczyć, że przywóz Polski do Galacu, wynoszący w r. 1931 — 4.751 t. towarów, wartości 277 miljonów lei, wykazał w porównaniu z rokiem poprzednim wzrost o 500 ton i 73 miljony lei. Poza Polską nieznaczny wzrost importu do Galacu wykazywały Belgja i Holandja, podczas gdy udział innych państw obniżył się dość poważnie.

Miljard złotych oszczędności

W ciągu roku w P. K. O. wkłady wzrosły o 100 miljonów złotych

Stan wkładów oszczędnościowych w P. K. O., komunalnych i innych kasach oszczędnościowych w listopadzie wzrósł w dalszym ciągu. Stan wkładów P. K. O. na 1 grudnia wyraził się sumą **415 milj. zł.**, gdy na 1 listopada wkłady wynosiły 407 milj. zł., a na 1 października 401 milj. zł. W ciągu roku wkłady w P. K. O. wzrosły o przeszło **100 miljonów złotych**, gdyż na 1 grudnia 1931 roku wynosiły 308 milj. zł. Wkłady w 376 komunalnych kasach oszczędności wzrosły i na 1 grudnia wynoszą **583 milj.** zł., gdy na 1 listopada wynosiły 530 milj. zł., a na 1 października — 529 milj. zł. Przed rokiem, t. j. na 1 grudnia 1931 r. stan wkładów wynosił 516 milj. zł., w dwu niekomunalnych kasach oszczędności (Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie i Ukraińska Szczadnica w Przemyślu) stan wkładów oszczędnościowych na 1 grudnia wynosi 37 milj. zł., gdy na 1 listopada wynosił również 37 milj. zł., a na 1 października też 37 milj. zł.

Przyrost wkładów w kasach oszczędności, który nadal utrzymał się w listopadzie b. r., jest objawem pomyślnym i wskazuje na to, że **zmysł oszczędności rozwija się w naszem społeczeństwie** może właśnie ze względu na pogłębienie **się kryzysu.** Łączna suma wkładów oszczędnościowych w P. K. O. : 376 Komunalnych Kasach Oszczędności jak i w 2 niekomunalnych, dosięga na dzień 1 grudnia b. r. **sumy miljarda złotych,** co stanowi już niewątpliwie poważny **dorobek oszczędnościowy** w naszem gospodarstwie.

Jak wiadomo już z dniem 1 grudnia b. r. przystąpiły te kasy oszczędności do obniżenia oprocentowania dla nowoprzyjmowanych wkładów, z tem, że ta zniżka ma być rozciągnięta na wszystkie wkłady **istniejące z dniem 1 stycznia 1933 r.** Obniżenie to zostało wywołane zniżką odsetek od kredytów, tak, że obecnie oprocentowanie wkładów wahać się będzie od **4 i pół proc.** przy wkładach złotowych a vista **do 7 proc.** przy wkładach złotowych, płatnych za 6-miesięcznem wypowiedzeniem (wzgl. w niektórych K. K. O. przez pewien jeszcze czas 8 proc.). Większe K. K. O. gromadzące około 50 proc. wszystkich **wkładów** w K. K. O. **przystąpiły już z 1 grudnia b. r.** do obniżenia oprocentowania swych wkładów o 1 proc.

Nasz dorobek w walce z kryzysem

Z dyskusji w Senacie nad expose premjera Prystora

W dyskusji w Senacie nad expose premjera Prystora wygłosili m. in. dłuższe przemówienia pp. senatorowie **Janta-Połczyński i Targowski.**

PRZEMÓWIENIE SEN. JANTA-POŁCZYŃSKIEGO.

Sen. Janta-Połczyński (BB.): Zasadniczą linję oświadczenia p. premjera Prystora rolnictwo musi przyjąć jako rzecz **bardzo cenną,** gdyż stwierdzone zostało **podstawowe znaczenie rolnictwa.** Błędne jest mniemanie, jakoby p. premjer chciał zaznaczyć, że zamierza ustalić ceny rolne na poziomie, jaki był 15 grudnia. Przeczą temu **wszystkie pociągnięcia rządu.** Natomiast zasadnicza teza, że sztuczne podniesienie cen, nietylko rolniczych jest coraz trudniejsze, nie może ulegać wątpliwości. Dla rolnictwa coraz bardziej **zamykają się rynki eksportowe.** Chodzi o to, czy jest możliwość podniesienia cen rolniczych. Byłoby naiwnem, w programowem oświadczeniu powiedzieć, że od tej daty ma być wzmożona akcja interwencyjna. Taka zapowiedź udaremniłaby zgóry akcję. Jestem przekonany, że rząd taką akcję będzie prowadził podobnie jak w ostatnich dwóch latach, już ze względów fiskalnych, bo podniesienie eksportu da dewizy, a następnie z ważniejszego powodu, że zarówno teorja jak praktyka u nas wykazały, **że cena eksportowa** jest decydująca dla **ceny wewnętrznej,** tzn. 30.000 t, które wywozimy, podnie sie zarazem **cenę tych 2 milj. ton,** które są w ruchu handlowym wewnętrznym. Pieniądze wydane przez rząd na interwencję sześciokrotnie wrócą się, gdyż każda złotówka, która się dostaje do rąk rolnika, ostatecznie przechodzi do Skarbu. Oczywiście warunkiem udania się tej akcji jest to, by **handel zbożowy funkcjonował we właściwy sposób,** ażeby świadczenia rządu rzeczywiście dostały się do rąk producentów.

Całe rolnictwo musi przyzwyczaić się do myśli, że punktem wyjścia każdej kalkulacji **powinien być niski poziom cen.** Przemysł musi wyjść na spotkanie cenom rolniczym, **o ile liczy na konsumenta krajowego.** Dziś można powiedzieć, że minimalne podniesienie konsumcji usunęłoby wszystkie troski rolnicze.

Rolnictwo przyjmuje z wdzięcznością do wiadomości, że **rząd co pewien czas porządkuje pewien odcinek życia gospodarczego.** Zaletą taktyczną posunięć rządu jest to, że nie zapowiada zgóry swych posunięć.

Należy podkreślić doskonałe uchwycenie przez p. premjera chwili, w której **wystąpił ze swą deklaracją.** Jest to chwila skrzepnięcia już pewnych doświadczeń. Dziś już jest pewnikiem wysunięta teza, **że Polska musi być krajem niskich cen,** a reszta świadczeń musi się równać do tego punktu zbornego. Do wykonania **mamy prace ogromną, wymagającą precyzji.** I przed nami za wezwaniem p. premjera stale określone zadanie: **plan gospodarczy.**

O WŁASNYCH SIŁACH.

Sen. Targowski (BB) obszernie omówił gospodarkę międzynarodową. Po zanalizowaniu poczynań gospodarczych w różnych krajach mówca zakończył temi słowy:

W warunkach, wytworzonych na świecie, **nader słusznem jest twierdzenie zawarte w ekspose p. premjera,** że w walce **z kryzysem przedewszystkiem liczyć musimy na własne siły.** Dlatego też istnieje konieczność posiadania pewnej **własnej linji postępowania,** i to nie w sensie i zakresie tworzenia jakiejś zaściankowości, **ale** jako konieczność wywołania rodzimych **wewnętrznych** warunków, które pozwolą **przetrwać o własnych siłach ten ciężki okres kryzysu.** Jesteśmy gotowi do stałej i **ustnej** współpracy międzynarodowej, zmierzającej do wyjścia z tego kryzysu, ale należy przypuszczać, że wyjście to będzie ułatwione faktem wywołania specjalizacji i racjonalizacji, która w okresie obecnym wytworzy Polsce pewne specyficzne jej oblicze na rynkach światowych. Do tego właśnie przetrwania, do tego przygotowania odbudowy gospodarczej Europy i świata, daje **nam właśnie platforme ostatnie ekspose pana premjera.**

REZOLUCJA KLUBU BB.

Sen. Targowski zgłosił następnie w imieniu swego klubu następującą rezolucję:

„Senat stwierdza, że wytyczne działalności Rządu, zawarte w oświadczeniu p. premjera z dn. 15 bm., dążące do pokonywania ciężkiego **przesilenia gospodarczego w oparciu o zasady stałości waluty, równowagi budżetu, dostosowania produkcji, warunków kredytowych i ciężarów publicznych do sytuacji zdolne są wnieść poczucie spokoju i pewności — tego niezbędnego czynnika moralnego w dalszej walce z kryzysem i odpowiadają realnie ujętym interesom Państwa".** (Okaski na ławach B. B.).

Spadek cen w kraju

objął artykuły przemysłowe i rynek zbóż

W listopadzie r. b. dał się zauważyć dość znaczny spadek cen hurtowych i detalicznych. Spadek ten nastąpił w dziale **artykułów przemysłowych i na rynku zbóż**, natomiast ceny artykułów hodowlanych silnie zwyżkowały.

Według danych G. U. S., ogólny wskaźnik cen hurtowych w Polsce, biorąc za podstawę rok 1927 — 100, wyrażał się w listopadzie rb. cyfrą 58,4, wobec 58,7 w październiku rb., obniżył się więc o 0.5 proc. Wskaźnik artykułów rolnych podniósł się z 47,0 na 47,8, tj. o 1,7 proc., natomiast artykułów przemysłowych obniżył się z 68,7 na 67,3, czyli o 2,1 proc. Wskaźniki poszczególnych artykułów przedstawiały się następująco (pierwsza cyfra z listopada 1931 r., druga z października, trzecia z listopada rb., w nawiasach spadek lub wzrost w listopadzie rb. w stosunku do poprzedniego miesiąca): produkty spożywcze, roślinne krajowe 64,2—67,8 — 46,7 — 2,3 proc.), zwierzęce 56,4 — 46,1 — 50,1 (+7,2), kolonjalne 73,6 — 74.5 — 74,2 (—0,4 proc.), drzewo 68,8 — 51,7 — 50,4 (—2,5 proc.), materjały włókiennicze 53,1 — 51,5 — 49.5 (—4,1 proc.), węgiel 121,2 — 121,2 — 121,2, metale 79,8 — 73,0 — 72,5 (—0,7 proc.), różne 86,2 — 80,1 — 78,4 (—2,1 proc.).

W wyższym jeszcze stopniu **zniżkowały ceny detaliczne.** Ogólny wskaźnik cen detalicznych w Warszawie spadł bowiem z 73,8 w październiku na 72,9 w listopadzie rb., tj. o 1,2 proc. W listopadzie 1931 r. wskaźnik ten **wynosił 83,0.**

Poszczególne wskaźniki kształtowały się następująco (pierwsza cyfra z listopada 1931, druga z października, trzecia z listopada r. b., w nawiasach spadek lub wzrost w listopadzie rb. w stosunku do poprzedniego miesiąca): artykuły rolne 71,3 — 62,1 — 62,5 (+0,6 proc.), przemysłowe 94,5 — 85,8 — 83,4 (—2,8 proc.), żywnościowe 75,3 — 63,9 — 64,2 (+0,5 proc.).

Z handlu zagranicznego
Obroty zbożowe

Obroty handlu zagranicznego czterema głównemi zbożami i mąką w pierwszym kwartale roku gospodarczego przedstawią się następująco (w tonach): przewieziono pszenicy — 5.987, żyta 1.839, wywieziono: pszenicy — 1.995, żyta 80.652, jęczmienia 43.010, owsa — 529 i mąki 8.171. W porównaniu do tegoż okresu roku ubiegłego zwiększył się eksport żyta o przeszło 50 tys. ton i owsa, natomiast zmniejszył się eksport pszenicy, jęczmienia i mąki.

Wstąp w szeregi LOPP.

Polowanie na lwy dalmatyńskie

Jugosławja i Włochy

Między Italją a Jugosławją panują oddawna naprężone stosunki dzięki „pokojowym" instynktom Mussoliniego, który radby dobrodziejstwa cywilizacji rzymskiej rozciągnąć na cały glob ziemski, przynosząc mu **faszystowskie zbawienie świata,** a rozpoczynając od najbliższych Jugosłowiańskich sąsiadów. Młoda republika pobratymców naszych słowiańskich atoli nie dorosła snać jeszcze do roli wybranych i udobrodziejstwowanych synów słonecznej Italji i bynajmniej nie ma zamiaru **„wsiąknąć w słońce" starorzymskiej kultury.** Przeciwnie nawet daje często wyraz swym bardzo **wrogim dla Włochów nastrojom.**

I tak np. młodzież jugosłowiańska demonstrując gwałtownie przeciwko Italji porozbijała niedawno w Spalatto (Split) lwy św. Marka które zdobiły gmachy miejskie. Nieszczęsnym lwom włoskim **poodbijano ogony i rozwalono paszcze.** Wówczas ryk katowanych królów pustyni dał się przeraźliwie słyszeć — w Italji, gdzie **młodzież akademicka i szkolna zorganizowała szereg wrogich antyjugosłowiańskich manifestacyj pod hasłem „Śmierć Jugosławji i Francji. Dalmacja dla nas!".**

Doszło nawet do krwawych starć, a **skoro** jeszcze i tam **Il Duca wygłosił w Senacie mowę wysoce agresywną** przeciw Jugosławji a tem samem i sojuszniczce jej Francji, słusznie obawiać się można, że **„polowanie na lwy"** może mieć poważne, a bodaj że krwawe następstwa! Najlepszym tego dowodem jest fakt że przed kilku dniami w Zajeczar w pobliżu stacji **wybuchła bomba,** nie powodując jednak poważniejszych szkód. **Drugą bombę** znaleziono w pobliżu miejsca, gdzie nastąpiła eksplozja pierwszej. Władze przypuszczają, iż obydwie bomby były podłożone przez **tych samych osobników, którzy nocy ubiegłej rzucili granaty ręczne na koszary w Zajeczar.**

Lwy św. Marka — **to herb Wenecji perły Adrjatyku;** są one symbolem władztwa Italji nad tem lazurowem morzem, które **według** „dogmatu" włoskiego jest **morzem włoskiem,** a do którego Jugosławja słuszne rości sobie prawa.

Jugosławja broni swego dostępu do **morza** z takiem samem zrozumieniem ideologji morza, z jakiem **Polska rozumie że nie masz Niepodległości bez morza!** — Italja usiłuje uzbroić się silnie w Albanji, co w Białogrodzie, uważane jest, za wstęp **do ataku.** Konflikt interesów jugosłowiańskich i włoskich na **Dalmatyńskiem wybrzeżu jest drugą poza Gdańskiem europejską beczką prochu.**

Mieszkańcy Dalmacji są Słowianami i nie myślą wcale rezygnować na rzecz **Italji** ze swego terytorjum. Warto przypomnieć o pewnej analogji portów **Gdynia — Gdańsk i Trjest — Rjeka (Fiume),** żeby zrozumieć, dlaczego Mussolini dążący do owładnięcia Adrjatykiem którego wybrzeża zamieszkałe są przez Słowian tak „ucha nakłania łaskawie" na **żale riwzjonistyczne Niemców i ich „Drang nach Osten".**

Rekord importu bawełny przez Gdynię

Listopad rb. był rekordowym miesiącem dotychczasowego bezpośredniego importu z krajów produkcji bawełny przez port Gdynię **do** Polski. Import ten wynosi mianowicie zgórą 27.000 bel bawełny.

Łodzie motorowe dla Boliwji

Szwedzkie zakłady mechaniczne „Penta" otrzymały zamówienie od rządu boliwijskiego na wykonanie łodzi motorowych. Łodzie te dostarczono ostatnio do Boliwji, gdzie odbyły się próbne biegi. Motorówki szwedzkie wykonane są z mahoniu i zaopatrzone w motor 6 cylindrowy

ZNIŻKA CEN NAWOZÓW POTASOWYCH

Z dniem 1 listopada br. obniżyliśmy ceny nawozów potasowych w następujących wysokościach:

Ceny gotówkowe za 10.000 kg. luzem franco stacja wyładowcza wskazana przez odbiorcę:

PRODUKTY:	Województwa: Pomorskie, Poznańskie, Śląskie, Warszawkie, Łódzkie, Kieleckie, Krakowskie			Białostockie, Nowogrodzkie, Poleskie, Wileńskie			Lubelskie, Lwowskie, Stanisławowskie, Tarnopolskie, Wołyńskie		
	Ceny — złotych — przy odbiorze w czasie:								
	1. XI. do 31. XII.	1. I. do 10. II.	11. II. do 30. IV.	1. XI. do 31. XII.	1. I. do 10. II.	11. II. do 30. IV.	1. XI. do 31. XII.	1. I. do 10. II.	11. II. do 30. IV.
Kainity za 10 tonn:									
zwykły 8—11%	400.—	420.—	440 —	370.—	390.—	410.—	340.—	360.—	380.—
pylasty	465.—	490.—	520.—	435.—	470.—	490.—	410.—	440.—	460.—
Sole potasowe:									
za 1 kg. K_2O	zł 0.435	zł 0.465	zł 0.485	zł 0.385	zł 0.425	zł 0.445	zł 0.415	zł 0.445	zł 0.465
przy zaw. 20% K_2O za 10 ton	870.—	930.—	970.—	770.—	850.—	890.—	830.—	890.—	930.—

i sole potasowe 21, 22, 23, 24 i 25 procentowe w przeliczeniu na 1 kg. K_2O % tlenku potasu w danej strefie i danym czasokresie.

Pozwalamy sobie zwrócić uwagę P. T. Odbiorców na wyjątkowo niską i korzystną dla rolnika cenę zakupu, jaka obowiązuje do końca grudnia 1932 r.

Nawozy potasowe nabyć można:

na terenie Małopolski i Wołynia: w Spółce Akcyjnej Eksploatacji Soli Potasowych, Lwów, Plac Smolki 5,
„ „ b. Kongresówki i Kresów: w Biurze Sp. Akc. Eksploatacji Soli Potasowych, Warszawa, Wiejska 17,
„ „ Śląska, Poznańskiego i Pomorza: w Centrali Rolników, Poznań, plac Wolności 18.

Pozatem na całym terenie kraju: w Państwowym Banku Rolnym i jego oddziałach, Kasach Komunalnych, Spółdzielniach Rolniczo-Handlowych oraz w prywatnych firmach rolniczo-handlowych.

9115

SPÓŁKA AKCYJNA EKSPLOATACJI SOLI POTASOWYCH.

Fachowe pouczenie

Jako fachowiec z branży tytoniowej zainteresowałem się faktem aresztowania szeregu „fabrykantów“ t. zw. „szwarcówek“ t. j. papierosów wyrabianych nielegalnie i, jak to u nas jest w zwyczaju, roznoszonych na sprzedaż do domów i biur. Najpierw zwiedziłem nory które jakby przez ironję zwane są mieszkaniami ludzkiemi, a potem odwiedziłem aresztowanych. Są to w olbrzymiej większości nędzarze, którzy na wyrabianiu papierosów z tytoniu legalnego i nielegalnego pochodzenia zarabiają po dwa, trzy złote dziennie (kilkanaście godzin pracy). Większość z nich — to gruźlicy, nabywający chorobę wskutek wdychania całemi latami pyłu tytoniowego, lub z innych przyczyn, o które nietrudno w nędzy i brudzie.

Gdym spojrzał na tych delikwentów, zwłaszcza na ich ręce przez które ustnik papierosa musi przejść cztery, pięć razy, zrozumiałem, że przynoszą oni nietylko szkodę skarbowi państwa, lecz ponadto przyczyniają się do szerzenia chorób zakaźnych.

Z takch rąk papieros bezpośrednio do ust palacza... Brr... Radzimy amatorom szwarcówek pomyśleć o tem.

F—R—T.

O zmiane taryfy drobnicowej na kolejach

Taryfa drobnicowa, obowiązująca obecnie na kolejach, powoduje zdaniem warszawskiej izby przemysłowo-handlowej ujemne skutki. Izba złożyła w tej sprawie memorjał w ministerstwie komunikacji, oświadczając między innemi, że dokonana ostatnio reforma taryfy drobnicowej, przeprowadzona pod kątem zwalczania konkurencji samochodowej i kołowej, **daje wręcz odwrotny skutek**, powodując wzmożone przerzucanie się przewozów z kolei na drogi kołowe.

O ile kolej nie chce nadal tracić przewozu drobnicy, to konieczne staje się przeprowadzenie zmiany taryfy drobnicowej i przyśpieszenie czasu przewozu. Izba wysuwa postulat wprowadzenia przynajmniej jeszcze **jednej klasy drobnicowej na poziomie dawnej klasy piątej**, do której zaliczonoby towary należące dawniej do klas trzeciej, czwartej i piątej. Izba uważa, że wskazane byłoby, aby za przesyłki do 500 kg opłata liczona była za wagę rzeczywistą bez zaokrąglenia. Przy przesyłkach o wadze wyższej, zaokrąglać możnaby wagę przesyłki **do 10 kg**, a nie — jak to ma miejsce obecnie — do 30,50, względnie **100 kg.** Ponadto dla towarów tańszych należałoby ustalić taryfy drobnicowe wyjątkowe.

Teoretyczny koszt własny przewozu przesyłek drobnych nie powinien — zdaniem izby — stanowić przeszkody do obniżek taryfy, wobec słabego obecnie stanu zatrudnienia personelu i taboru kolejowego.

5 lat działalności Aeroklubu Polski

Nasza pozycja zagranicą

15 grudnia minęło pięć lat od chwili, w której powołany został do życia Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej, którego członkostwo honorowe przyjął Marszałek Piłsudski.

Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej podjął wśród innych dwa główne zadania: kierownictwo sportu lotniczego w Polsce oraz nawiązanie i utrzymanie kontaktu tego lotnictwa z **zagranicznemi sferami sportowo-lotniczemi.**

Zadanie nawiązania i utrzymania kontaktu ze sferami sportowo-lotniczemi zagranicy — wypełniał Aeroklub R. P. przez uczestniczenie w międzynarodowych zjazdach lotniczych oraz przez zapewnianie udziału Polski w międzynarodowych zawodach i konkursach lotniczych i balonowych. Tutaj wymienić należy udział w Challengea'ach 1929, 30 i 32, w zawodach w Zurychu, w zawodach szybowcowych w Rhön, w zawodach balonowych o puhar Gordon-Bennetta i innych. Ponadto Aeroklub Rzeczypospolitej Polskiej zorganizował międzynarodowe zawody balonowe podczas Powszechnej Wystawy Krajowej i ufundował nagrodę **„Orła Białego“** na zawody lotnicze w **Cleveland.**

Jak na innych odcinkach życia międzynarodowego, tak i na odcinku sportu i turystyki lotniczej słowo Polska poczęło oznaczać konkretne i wysokie walory. Udział Polski w trzech **Challenge'ach** był tego może najlepszym dowodem.

Trzeci Challenge, to świetne, a tak bardzo zasłużone zwycięstwo porucznika Żwirki i inżyniera Wigury, oto widomy szlak rozwoju polskiego sportu lotniczego.

Jeżeli chodzi o sport lotniczy w kraju, to tutaj A. R. P. dążył przedewszystkiem do koordynacji współpracy aeroklubów regjonalnych, co znalazło swój wyraz w afiljacji wszystkich tych klubów lotniczych.

Wszystkie zawody i raidy lotnicze, organizowane w ostatniem pięcioleciu, były organizowane bądź bezpośrednio, bądź przy współpracy i poparciu A. R. P.

Pogotowie lotnicze w Niemczech

„Cywilny pokaz lotniczy“

Niemiecki związek lotniczy urządził niedawno, na zakończenie zawodów lotnictwa sportowego, pokaz lotniczy o ciekawym charakterze. Mianowicie, na lotnisku w Tempelhof upozorowano atak **lotniczy na objekt przemysłowy.** W pokazie tym chcieli inicjatorzy wykazać licznie zebranej publiczności, że przy braku odpowiedniej obrony przeciwlotniczej, lotnictwo nieprzyjacielskie bardzo łatwo może przeprowadzić atak **z małej wysokości** na dany objekt i obrzucić go celnie bombami lotniczemi.

Pokaz ten wykazał całą grozę niebezpieczeństwa lotniczego, jakie będzie zagrażać każdemu narodowi nieprzygotowanemu do obrony, a był on czynnikiem propagandy niemieckiej, mającej wykazać, jak wielkie niebezpieczeństwo grozi rozbrojonym Niemcom.

Nie ma to naturalnie nic wspólnego z prawdą. Niemcy „rozbrojone“ rozporządzają dziś **jedną z najpotężniejszych flot powietrznych świata.** Wprawdzie flota ta nazywa się oficjalnie cywilną, ale jest rzeczą ogólnie wiadomą, iż przemianowanie floty tej na wojskową jest tylko kwestją godzin. Wyrzucić z kabin samolotów fotele i wstawić wyrzutniki do bomb, oraz wmontować karabiny maszynowe, według planów zgóry przewidzianych i mądrze obmyślanych jest drobiazgiem bez żadnego znaczenia dla gotowości bojowej tego lotnictwa, nazwanego „cywilnem“.

Nie wolno nam łudzić się, wiedząc, że ten **„cywilny pokaz lotniczy“** jest przysłowiową skórą baranka na grzbiecie drapieżnego wilka. Musimy więc zrobić wszystko co w naszej mocy, ucząc **się nawet od wroga**, aby przygotować naród do obrony przed tego rodzaju napadami z powietrza, jaki zademonstrowali Niemcy swej ludności w ostatnim pokazie.

Pruskie rozporządzenia

Czy Kowalski będzie siedział całe życie?

„Berliner Tageblatt“ opisuje niedolę naszego rodaka o **historycznem nazwisku sienkiewiczowskiego Rocha.** Historja jego jest następująca:

Rząd pruski wydał niedawno rozporządzenie w sprawie uregulowania sytuacji prawnej więźniów obcokrajowców. Na podstawie mądrych, życiowych paragrafów obcokrajowiec po opuszczeniu więzienia musi być odstawiony do granicy swego państwa. I tutaj zaszła komplikacja.

Od lat kilku w berlińskiem więzieniu siedział człowiek nazwiskiem Kowalski, skazany swego czasu za jakąś większą kradzież hotelową. W czerwcu ukończył karę, miał opuścić więzienie. Ale tu stanął na przeszkodzie **paragraf rozporządzenia rządowego:** Kowalski musi być dostawiony do granicy swego państwa. Zwrócono się zatem do konsulatu polskiego, prosząc o wydanie paszportu dla Kowalskiego. Ale konsulat nie uważał przyjazdu Kowalskiego do Polski za specjalnie pożądany. Chciał stwierdzić, czy Kowalski ma prawa do obywatelstwa polskiego. Informacje zasięgnięte w rodzinnej wiosce bohatera tej historji dały w wyniku **inne imię.** Konsulat więc zwleka z **udzieleniem paszportu.** A tymczasem Kowalski już 6 miesięcy siedzi nadobowiązkowo w więzieniu, a wobec rygorystycznego trzymania się przepisów ze strony niemieckich władz sądowych — „kto wie, może będzie siedział [illegible]“

Panna Misia i Marynarz

Panna Misia zakochana była okrutnie w pewnym marynarzu, co wzbudzało powszechne zdumienie w kole jej znajomych, a zawiść wśród niezliczonej plejady odpalonych konkurentów. Marynarz ów bowiem był potwornie brzydki, a przytem stary i skąpy jak Harpagon.

Aliści w jednem wiódł prym przed wszystkimi: oto będąc namiętnym palaczem, a przytem człowiekiem bardzo oszczędnym i rachunkowym, używał oczywiście wyłącznie **papierosów bezustnikowych**, które palił zawsze w niezwykle egzotycznych cygarniczkach.

Z każdej zamorskiej podróży przywoził zazwyczaj cały stos tych przepięknych cacek, wśród których nie brakło rzeczywistych arcydzieł o wysokiej artystycznej wartości.

To też panna Misia wodziła za marynarzem zachwyconemi, rozmarzonemi oczyma, słuchając, jak opowiadał jej o swych nadzwyczajnych przeżyciach i przygodach w dalekich krajach, a jednocześnie palił swe wyborne krajowe bezustnikowe papierosy raz w **chińskiej** białej kościanej cygarniczce, zaopatrzonej w tajemnicze napisy, to znów w **tureckiej**, przedziwnie misternie inkrustowanej, innym razem w autentycznej **indyjskiej**, otrzymanej w darze od wodza Inkasów, to znów w **perskiej, japońskiej czy australijskiej.**

Najpiękniejszą ze wszystkich była cygarniczka z kości słoniowej, wysadzana perłami, otrzymana od **pewnego maharadży z pod Kalkuty** w dowód wdzięczności za ocalenie życia. Tak samo jak papierosy bezustnikowe, i oryginalna fajeczka podbiła serce panny Misi. Skończyło się oczywiście — małżeństwem.

M. T.

Olbrzymi spadek wkładów

w bankach amerykańskich

Według sprawozdania American Bankers Association, ogólna suma wkładów oszczędnościowych w bankach amerykańskich wynosiła w końcu pierwszego półrocza b. r. 24.281 milj. dol., czyli zmniejszyła się w stosunku do odpowiedniego okresu ub. r. o **3 miljardy 926 milj. dol.** Sprawozdanie tłumaczy ten olbrzymi spadek lokat oszczędnościowych, kryzysem w rolnictwie, przemyśle i handlu i powstałym stąd silnym wzrostem bezrobocia.

W silniejszym jeszcze stopniu aniżeli kapitał oszczędnościowy zmniejszyła się **liczba oszczędzających.** Stan kont oszczędnościowych, który w roku 1928 osiągnął rekordową wysokość 53.188.348 i jeszcze w środku ub. r. wynosił 51.399.446, spadł w końcu pierwszego półrocza b. r. na 44.352.106. Od r. 1928 liczba kont oszczędnościowych w Stanach Zjednoczonych zmniejszyła się przeto o 9 milj., a od czerwca 1931 r. o 7 miljonów.

KRONIKA

sobota 24 grudnia

TORUN

Kalendarzyk rzym.-kat.

Piątek Wiktorji
Sobota Wigilja, Irminy P.

— **Stan wody w Wiśle z dnia 22. 12.:** Zawichost +0,74; Warszawa +0,76, Płock +0,60; Toruń +0,51; Fordon +0,53; Chełmno +0,47; Grudziądz +0,64; Korzeniewo +0,90; Tczew —0,06; Einlage +2,26; Schiewenhorst +2,52.

— **Nocny dyżur aptek.** Do środy, 28 b. m. włącznie dyżuruje w śródmieściu apteka „Radziecka“, ul. Szeroka; na Bydgoskiem: św. Anny, ul. Mickiewicza; ia Mokrem: „Pod Łabędziem“, Kościuszki 15.

Repertuar Teatru.

Piątek, 23 b. m. — Teatr nieczynny.
Sobota, 24 b. m. — Teatr nieczynny.

Repertuar kin:

Mars — „W cieniu drapaczy chmur“.
Lux — „Bufallo Bill“.
Corso — „Rinaldo Rinaldini“.

Z pomocą najbiedniejszym dzieciom

Komitet Pań Towarzystwa Prawniczego w Toruniu z p. prezesową Szyszkową na czele zakupił w dniu 10 grudnia b. r. przedstawienie w Teatrze Polskim, ofiarowując czysty dochód na zakupienie bielizny, ubrania i obuwia dla najbiedniejszych dzieci. Czysty dochód w sumie 612 zł dał możność ubrać 72 dzieci.

W dniu 21 grudnia rozdano rzeczy biednym dzieciom w szkołach Pomocniczej i Powszechnej Nr. 5, 6, 3 i 10.

Komitet składa wyrazy serdecznej podzięki za złożone ofiary pp. dyr. Banku Polskiego Prauzińskiemu, Staroście Krajowemu Łąckiemu i P. T. publiczności, która w tak niezwykłej ilości stawiła się na przedstawienie.

Zamiast życzeń świątecznych na bezrobotnych

Dowiadujemy się, że **p. Wojewoda Pomorski Kirtiklis** z okazji świąt Bożego Narodzenia i Nowego Roku życzeń wysyłać nie będzie.

W miejsce życzeń przekazał p. Wojewoda **do dyspozycji miejscowego Komitetu do spraw bezrobocia kwotę 50 zł.**

P. Wicewojewoda Pomorski **Dr. Seydlitz przekazał do dyspozycji miejscowego Komitetu do spraw bezrobocia kwotę 50 złotych** zamiast życzeń świątecznych i noworocznych.

Ruch tramwajowy w święta

Dnia 24 b. m. w wigilję Bożego Narodzenia nastąpi zakończenie ruchu tramwajowego o godz. 19. Tramwaj nocny tego dnia kursuje od godz. 23—2, specjalny wóz do kościoła na pasterkę odjeżdża od ul. Reja do miasta o godzinie 23,40. Wóz ten przeczeka do końca pasterki na Starym Rynku, skąd wraca na Bydgoskie Przedmieście.

Dnia 25 b. m. ruch nocny i dzienny będzie zupełnie wstrzymany. Karty miesięczne niewykorzystane w tym dniu można wykorzystać po ukończeniu karty; specjalne zarządzenia będą wydane w tym względzie konduktorom. Rozpoczęcie normalnego ruchu nastąpi 26 b. m. o godz. 6,16.

Na gwiazdkę tym, co przymierają głodem

Już 139 ofiarodawców pod choinkę dla najbiedniejszej dziatwy

Wspaniały rozwój naszej akcji gwiazdkowej zawdzięczamy Wam, drodzy Czytelnicy, którzyście na nasz apel pospieszyli z hojną pomocą.

Nowy cykl ofiarodawców rozpoczął w dniu wczorajszym p. pułk. **Zimmer**, który przesłał nam zebraną **w Szkole Podoficerów Zawodowych Artylerji kwotę 30 zł** na choinkę dla biednych dzieci.

Hojny dar uczniów Szkoły Podoficerów Zaw. Art. zapisaliśmy na konto **nr. 117.**

Na konto **nr. 118** zapisaliśmy dar pp. mec. **Stanisławostwa Przysieckich**, którzy złożyli zamiast życzeń świątecznych i noworocznych kwotę 10 zł na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci i sierot.

Konto **nr. 119** otrzymał p. pułk. em. **Grabowski**, który złożył 5 zł. Zamiast życzeń świątecznych i noworocznych złożył p. prezes Sądu Okręgowego **Rudolf Radłowski** na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci 5 zł.

Dar p. prezesa Radłowskiego zapisaliśmy na koncie **nr. 120.**

Na koncie **nr. 121** zapisaliśmy dar p. prokuratora Sądu Okręgowego **Jana Studnickiego**, który zamiast życzeń świątecznych i noworocznych złożył 5 złotych.

Konto **nr. 122** otrzymał p. **Z. D.**, który złożył 5 zł.

Konto **nr. 123** otrzymał p. por. **Stanisław Jędrzejowski**, który złożył 2 zł.

Na koncie **nr. 124** zapisaliśmy dar p. nacz. dr. **Bogocza**, który zamiast życzeń świątecznych i noworocznych złożył 5 zł.

Zamiast życzeń świątecznych i noworocznych złożyli na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci pp. wiceprezesostwo Sądu Apelacyjnego **Władysław i Lili Klankowie** kwotę 10 zł.

Dar ten zapisaliśmy na konto **nr. 125.**

Również zamiast życzeń świątecznych i noworocznych złożył p. wiceprezes Sądu Apelacyjnego **Sochaczewski** kwotę 5 zł. Dar p.. wiceprezesa Sochaczewskiego zapisaliśmy na koncie **nr. 126.**

Ponadto złożyli na gwiazdkę zamiast życzeń świątecznych i noworocznych pp. **Janostwo Bortnowscy** kwotę 5 zł, zapisaną na koncie **nr. 127**, p. inż. **Artur Born**, dyrektor Zarządu Dróg Wodnych 5 zł, zapisane na koncie **nr. 128**, p. radca **Ludwik Makowski** kwotę 5 zł, zapisaną na koncie **nr. 129**; pp. **Świerczkowscy** 5 zł — konto **nr. 130**; pp. **Dr. Ignacy i Marja Dziedzicowie** 5 zł, zapisane na koncie **nr. 131**, oraz pp. **Mieczysławowie Filipkowscy** 5 zł — konto **nr. 132.** Państwo Filipkowscy złożyli ponadto jako dar pod drzewko dwie pary bucików.

Zamiast wieńca na trumnę **ś. p. Marji Dryżakowej** złożył p. gen. **Lewszecki** kwotę 5 zł na choinkę dla najbiedniejszej dziatwy. Dar p. generała Lewszeckiego zapisaliśmy na konto **nr. 133.**

Konto **nr. 134** otrzymał **p. dr. Zenon Żabicki**, który złożył jako dar pod drzewko kwotę 10 zł.

Pracownicy Administracji „Dnia Pomorskiego złożyli pod drzewko dla najbiedniejszej dziatwy kwotę 11 zł, zapisaną na koncie **nr. 135.**

Ponadto wpłynęło w dniu wczorajszym szereg darów od dziecięcych serduszek. I tak **Zbyszek Gorzkowski** nadesłał pod choinkę 20 zł w liście treści następującej:

„Zebrane 20 zł — z loterji, własną pracą urządzonej, prosimy o oddanie na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci z Mokrego. Zbyszek Gorzkowski z koleżankami i kolegami.“

Dar kochanego Małego Zbyszka, jego koleżanek i kolegów zapisaliśmy na konto **nr. 136.**

Konto **nr. 137** otrzymał mały **Jaś Gros**, który złożył jako dar pod drzewko zabawki.

Dar **Antosia i Lutki**, którzy złożyli pod choinkę dla sierot **ubranko i palto**, zapisaliśmy na konto **nr. 138.**

Wczorajszy wykaz ofiarodawców zamknęliśmy kontem **nr. 139**, na którem zapisaliśmy hojny dar p. dr. **Jezierskiego**, który złożył na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci **zamiast życzeń świątecznych i noworocznych kwotę 50 zł.**

Wszystkim szlachetnym ofiarodawcom składamy wyrazy serdecznego podziękowania.

Dalsze ofiary przyjmuje administracja naszego pisma, ul. Szeroka 11.

Mroki wieczoru wigilijnego rozświetli choinka na Placu Teatralnym

...i — oby — pełna skarbonka

W jutrzejszy wieczór wigilijny zapłonie wśród mroków gasnącego dnia w Toruniu na Placu Teatralnym **jasnym blaskiem świąteczna choinka.**

Nie w każdym domu znajdzie się zielone, roiskrzone blaskiem świateł drzewko, symbol święta radości i pokoju. Nie wszędzie radość święta Bożego Narodzenia będzie płonąć czystym płomieniem. W zbyt wielu domach zbyt wiele trosk zaćmi nieco blask uroczystego święta. Nie zdołają one jednak stłumić nadziei w lepsze jutro, nie zdołają przygasić płomienia, który zawsze nieci w najbardziej nawet stroskanych sercach radosne uczucia, wyższe ponad przyziemne troski.

Do tego celu niech się przysłuży chociaż w skromnej mierze to płonące drzewko na placu publicznym, które rozświetli mroki nocy wigilijnej i wieczorów świątecznych z inicjatywy i staraniem „Dnia Pomorskiego“. Niech choinka tym wszystkim, którzy uroczyste święto obchodzą w skromniejszych rozmiarach, blaskiem swym rozświetli im i przepędzi posępne myśli, niech będzie gwiazdą lepszej nadziei.

Lecz **to jeszcze nie wszystko!** Nie samym blaskiem chcemy radować oczy i serca tych licznych, może więcej niż kiedykolwiek głodnych i smutnych w te dni powszechnego wesela. **Jarzące drzewko MA PRZEDEWSZYSTKIEM NĘCIĆ, WABIC I ŚCIĄGAĆ WSZYSTKICH SYTYCH, SZCZĘŚLIWYCH I ZADOWOLONYCH, ma być dla nich PŁOMIENNYM SYMBOLEM** nie tylko radości świątecznej, lecz i **NĘDZY I SMUTKU NASZYCH BEZROBOTNYCH.** Skarbonka, która zawieszona będzie na drzewku, niewątpliwie przemówi przejmującym głosem do niejednego serca i do niejednej kieszeni, by raczyły się choć drobnym datkiem przyczynić do ulżenia doli tych najbiedniejszych i podzielić z nimi własną radością świąteczną. A wówczas **nie jarzące się światła nadadzą promiennego blasku drzewku, lecz SKROMNA SKARBONKA, z której PROMIENIOWAĆ BĘDĄ GORĄCYM ŻAREM LITOŚCIWE SERCA LUDZKIE.**

Z miasta

— **Ku uwadze właścicieli zakładów gastronomicznych.** W wyniku starań Związku Tow. Restauratorów na Pomorzu, przedłużyło Ministerstwo Skarbu okólnikiem z dnia 5 12. 1932 L. dz. D. VI—16909/32 termin likwidacyjny sprzedaży nierejestrowanych wódek gatunkowych do dnia 31 grudnia 1933 r.

— **Otwarcie „Kącika lotniczego“ w gimnazjum żeńskiem w Toruniu.** Staraniem zarządu koła LOPP. przy gimnazjum żeńskiem w Toruniu, odbyło się w tych dniach otwarcie „Kącika lotniczego“, poświęconego pamięci bohaterów przestworzy ś. p. por. Żwirki i inż. Wigury. Kącik zdobią i wypełniają wyłącznie prace uczenic. Na pierwszym planie w kąciku lotniczym znajdują się przedewszystkiem portrety ś. p. Żwirki i Wigury, wykonane przez uczenicę kl. VIII. Pozatem jest tam: pomnik pierwszego lotnika, mapy lotów okrężnych naszych dzielnych lotników, graficzne przedstawienie rozwoju kół szkolnych i składek członkowskich LOPP, rozwój kursów gazowych na terenie całego Pomorza i t. d. W związku z otwarciem „Kącika lotniczego“ koło urządziło uroczystą akademję, w której wzięli udział: przedstawiciele Miejskiego Komitetu, zarząd koła LOPP przy gimnazjum męskiem, grono profesorskie oraz uczenice wszystkich klas. Na program złożyły się referaty p. t. „Lotnictwo sportowe w Polsce“ i „Ś. p. Żwirko i Wigura“, oraz deklamacje układu uczenic „Co się śniło Heniusiowi Żwirce“, „Im w hołdzie“, melodeklamacja „Za trumną“ oraz produkcje śpiewne i muzyczne. Pozatem koło urządziło doraźną składkę wśród uczenic na stypendjum imienia Żwirki i Wigury dla najzdolniejszego mechanika. Zebrano zł 38,83, które złożono w I. K. C. Akademja odbyła się pod hasłem, które wypowiedział w Wilnie po zwycięstwie chalenge'u do młodzieży ś. p. Żwirko: „Przypnijcie Polsce skrzydła“.

— **Gwiazdor idzie!** III Żeglarska Drużyna Harcerska w wigilję Bożego Narodzenia, dnia 24 b. m. wysyła na życzenie rodziców gwiazdora. Bliższych informacyj udziela się na izbie harcerskiej przy ul. św. Katarzyny 13, I p. od godz. 17—20.

— **Mężowie giną.** 26 września r. b. wyjechał do Cierpic w poszukiwaniu pracy niejaki Falkowski. Ponieważ Falkowski nie daje żadnego znaku życia, żona jego zawiadomiła policję, która wszczęła dochodzenia. Również w dniu wczorajszym zgłosiła w Komisarjacie P. P. Monika Gralewska zam. przy ul. Bielańskiej 54, iż dnia 18 b. m. wyszedł z domu jej mąż Jan i dotychczas nie powrócił. Policja i w tym wypadku wszczęła poszukiwania.

— **Zgony.** Dnia 22 grudnia 1932 r. zmarli w Toruniu Anastazja Lula, ur. 16. 9. 1880 r.; Leonard Schandrach. ur. 8. 4. 1879 r.

Chmurno i mglisto

Przewidywany przebieg pogody w dniu 23 b. m.: chmurno i mglisto z niewielkiemi rozpogodzeniami w ciągu dnia. Temperatura w pobliżu zera. Słabe wiatry wschodnie i południowo-wschodnie.

Z teatru

— **Repertuar świąteczny.** W niedzielę, dnia 25 grudnia b. r. o godzinie 16-tej przedstawienie popołudniowe po cenach zniżonych. Odegrana zostanie niezwykle pogodna farsa w 3 aktach Arnolda i Bacha p. t. „Pod zarządem przymusowym“ w wykonaniu pp.: Suchankówny, Malkowskiej, Porębskiej, Lemanówny, Łuczyckiej, Ilcewicza, Lenczewskiego, Mazanka, Cornobisa, Jeideo Mrożewskiego i innych.

Ulgi przy spłacie zobowiązań związków komunalnych

Odbyło się w lokalu Związku Miast Polskic pod przewodnictwem prezesa inż. Z. Slomińskiego posiedzenie komisji porozumiewawczej centralnych zrzeszeń samorządowych.

Na posiedzeniu tem między innemi omawiana była sprawa ulg w spłacie przez związki komunalne ich zobowiązań. Wicemarszałek sejmu dr. K. Polakiewicz poinformował zebranych o wynikach rozmów na powyższy temat z ministrem skarbu i prezesem Banku Gospodarstwa Krajowego. Dalszy ciąg posiedzenia komisji porozumiewawczej odbędzie się w połowie stycznia roku przyszłego.

Na rynku pracy

Według ostatnich danych państwowych urzędów pośrednictwa pracy, liczba bezrobotnych, zarejestrowanych na terenie całej Polski w dn. 17 bm. wynosiła ogółem 198272 osoby, co w porównaniu ze stanem z poprzedniego tygodnia stanowi wzrost bezrobocia o 10,595 osób. Liczba bezrobotnych na Śląsku wynosiła 72817 osób co stanowi wzrost bezrobocia o 1.365 osób w ciągu tygodnia.

Piękna inicjatywa

W Łodzi Zw. Strzelecki zorganizował „Targi Przedświąteczne", cieszące się żywym zainteresowaniem.

Od pierwszego dnia „Targi" zwiedzały tłumy szczelnie zapełniając wszystkie sale z pięknie udekorowanemi stoiskami firm łódzkich.

Uniwersytet strzelecki w Kaliszu

W Kaliszu odbyło się uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego na kaliskim Uniwersytecie Strzeleckim. Odczyt inauguracyjny „Wyspiański, a czyn orężny Polski" wygłosił inspektor szkolny Borzęcki.

Warlubie

— *Nowa placówka kulturalno-oświatowa* — powstała w Warlubiu. Dzięki staraniom Związku Strzeleckiego, BBWR i TCCL uruchomiona została w miejscu w dniu 18 bm. „Świetlica" — Na uroczyste otwarcie przybyło oprócz członków wyszczególnionych towarzystw dużo gości Miejscowy kierownik szkoly p. Pozorski wygłosił słowo wstępne oraz podał sposób powstania świetlicy i dalszy plan pracy. Referat na temat „Kultura i znaczenie świetlicy na wsi" wygłosił kierownik świetlicy p. nauczyciel Jakubski. Następnie p. Pozorski ogłosił otwarcie świetlicy i oddał ją do użytku pod kierownictwem p. Jakubskiego Zainteresowanie się zebranych nową świetlicą było wielkie. Świetlica mieści się w budynku szkolnym. Materjalne wyposażenie jej nastąpiło przez Związek Strzelecki, BBWR opodatkowało się dobrowolnie składkami miesięcznemi i TCL dało do dyspozycji bibljotekę.

Programy radjowe

Sobota, dnia 24 grudnia

Warszawa 11.58 Sygnał czasu, hejnał z Krakowa; 12,10 Płyty 15,25 Wiadomości wojskowe i strzeleckie omówi z ramienia Wojsk. Inst. Naukow. Wyd. red. J. I Targ; 15,35 Respighi: Fontanny Rzymu (płyty); 16,00 Odczyt aktualny; 16,15 Arje i pieśni w wyk. E. Bandrowskiej Turskiej. 16,40 „Zwyczaje wigilijne na północy" 20,15 Transm. z Poznania. Przemówienie do rodaków na obczyźnie wygł. p. Anna Smoczyńska, wiceprezes Zarządu Okr. „Opieki Polskiej nad rodakami na obczyźnie"; 20,30 Słuchowisko dla dzieci E. Szelburg-Zarembiny pt „Noc Bożego Narodzenia" 21,00 Kolendy; 21,30 „Wigilja samotnych" 22,05 Utwory Chopina w wyk. J. Żurawlewa. 22,40 P. W. Bunikiewicz wygł. feljeton pt. „Anegdoty wigilijne" 3,00 Koncert ze Lwowa. W przerwie w godz. 23,30 wigilja dla członków polskiej ekspedycji polarnej na Wyspie Niedźwiedziej. 24,00 Hejnał z Krakowa. — Transm. Pasterki z kościoła N. Marji Panny w Krakowie.

Nadużycia w Kom. Kasie Oszczędności w Skarszewach

wykryła lustracja wojewódzka

Dowiadujemy się, że w związku z ujawnionem w czasie **lustracji M. K. K. O. w Skarszewach** przez delegata Urzędu Wojewódzkiego **przetrzymywaniem należności inkasowanych,** zleconych tej Kasie przez różne instytucje finansowe, prokurator przy Sądzie Okręgowym w Chojnicach wszczął dochodzenia przeciwko b. Komisarzowi rządowemu Kasy **Podlaszewskiemu,** oraz b. jej kierownikowi **Owczarzakowi** ze Skarszew.

Niewątpliwie wszczęcie sprawy przez prokuratora zwróci wszystkim instytucjom finansowym uwagę na **konieczność traktowania należności inkasowych jako pretensyj uprzywilejowanych,** powierzonych do „wiernych rąk" i przekona, że tego rodzaju należności przetrzymywać nie wolno.

GNIEW

— *Posiedzenie gniewskiej Rady Miejskiej.* Dnia 14 bm o godz. 18 min. 30 odbyło się posiedzenie gniewskiej Rady Miejskiej przy udziale wszystkich 12 radnych miasta Gniewu. — W pierwszym punkcie porządku dziennego Rada Miejska uchwaliła dodatek do podatku obrotowego w wysokości 20 procent, następnie do sejmiku powiatowego zostali wybrani z Gniewu radni: pp. naczelnik poczty Goc i Tramowski. W dalszym ciągu posiedzenia na skutek niezatwierdzenia przez Województwo Pomorskie w Toruniu radnego p. Tetzlaffa na stanowisku zastępcy burmistrza w Gniewie, zastępcą burmistrza został wybrany jednogłośnie p. Jabłoński W końcu posiedzenia z ważniejszych spraw Rada Miejska po przyjęciu do wiadomości sprawozdania przewodniczącego Miejskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym p. nacz. Goca, akceptowała w zupełności podany przez niego projekt udzielenia około 80 parceli miejskich dla użytku bezrobotnych Giewa. Pozatem na wymienionym zebraniu załatwiono cały szereg innych pomniejszych spraw.

— *Konferencja nauczycielska.* Dnia 12 bm. odbyła się konferencja nauczycielska pod kierownicwem kier. szkoły p. Widźgowskiego. — Przeprowadzona na konferencji przez p. Dylewskiego lekcja śpiewu, uzyskała ogólne uznanie i wywołała obszerną i ożywioną dyskusję. — Oprócz lekcji śpiewu nauczyciel p. Chyła wygłosił referat o sposobie myślenia i rozumowania dziecka, p. Brzeziński referat pt.: „Jak zachęcać dzieci do czytania" i p. Bojanowski podał streszczenie dzieła Kerschensteinera pt. „Charakter, jego pojęcie i rozumowanie". Ogólny przebieg konferencji był żywy i interesujący:— następna konferencja odbędzie się w lutym roku 1933 w Gronowie.

— *Walne zebranie Tow. Rodzicielskiego przy szkole powszechnej* odbyło się dnia 18 bm Po ogólnem sprawozdaniu ustępującego zarządu zabrał głos kierownik szkoły p. Widźgowski. Jako prezesa zarządu wybrano ponownie p. dyr. Małolepszego, jako sekretarza p. Kozaka a jako skarbnika p. Ziółkowskiego. W wolnych wnioskach kierownik szkoły p Widźgowski dziękując za dotychczasową współpracę rodziców, apelował o dalszą pomoc i współpracę domu rodzicielskiego ze szkolą.

— *Dożywianie dzieci szkolnych.* Wzorem ubiegłych lat i w tym roku postarano się o dożywianie ubogich dzieci w szkole powszechnej. Z dożywiania korzysta w szkole 150 dzieci, a 30 dzieci otrzymuje codziennie obiad z kuchni tutejszego 65 pp. Pozatem czynione są starania o uzyskanie u miejscowego obywatelstwa możliwie najwięcej obiadów dla biednych dzieci.

Gwiazdka w męskiej drużynie harcerskiej gimnazjum gniewskiego. Dnia 18 bm. w auli gimnazjum gniewskiego odbyła się gwiazdka gimnazjalnej drużyny harcerskiej. Harcerze przyjęli gości podwieczorkiem poczem przy zapalonej szopce śpiewano kolendy. Po zaimprowizowanem ognisku popisach tańca zbójnickiego i odegraniu sztuki nastąpiła ogólna zabawa, w której wzięli udział wszyscy zebrani bawiąc się ochoczo

KONARZYNY

— *Oddział Zw. Strzeleckiego w Ciecholewach.* Staraniem pp. Gliszczyńskiego i Nowaka utworzono nowy oddział Związku Strzeleckiego w Ciecholewach. Zapisało się 14 członków Funkcję instruktora spełnia p. Sierant komendanta p. Stanisławski, ref. wych. obyw. — p. Gliszczyński.

— *Zebranie rodzicielskie.* W niedzielę dnia 18 bm odbyło się zebranie rodzicielskie w szkole w celu zapoznania się z pracą dziatwy w harcerstwie. Przy pomocy nauczycieli pp. Gliszczyńskiego i Krei dzieci przedstawiły fragment pracy jednej drużyny harcerskiej. Dziatwa we własnym zakresie podała porządek dzienny, na który składało się wygłaszanie wierszyków, — śpiewanie kolend, opowiadanie i streszczanie przeczytanych książek a na zakończenie przeprowadził p. Gliszczyński piękną pogadankę z ilustracjami, z okazji 50 rocznicy wyprawy polskiej do Kamerunu.

— *Obfite polowy ryb.* Na wszystkich prawie jeziorach łowi się w większych ilościach ryby. Rybacy pomimo obfitych połowów trzymają się wysokich cen np. za funt szczupaka żądają 70 groszy.

— *Ku czci śp. Prezydenta Narutowicza.* W niedzielę dnia 18 bm. odbyło się nadzwyczajne zebranie Koła obwodowego BBWR Konarzyny. Stawiły się wszystkie zarządy kół. W obszernem sprawozdaniu podał zebranym p. Korda przebieg kongresu BBWR w Toruniu. Prezes obwodowy p. Gliszczyński w pięknych słowach przedstawił życie i zgon śp. Prezydenta Rzplitej Narutowicza, oraz odczytał refleksje Marszałka Józefa Piłsudskiego w dniu zgonu pierwszego Prezydenta. Wszyscy zebrani postanowili ażeby zamówiono mszę św. za spokój duszy Prezydenta Narutowicza.

Kronika Strzelecka

Gen. Jarnuszkiewicz zdobył odznakę strzelecką. Dowódca OK I gen. Jarnuszkiewicz odbył strzelanie konkursowe o odznakę strzelecką I klasy.

Gen. Jarnuszkiewicz odznakę zdobył, uzyskując 186 punktów na 200 możliwych.

Obywatelski czyn Strzelców w Grodnie. — Związek Strzelecki w Grodnie podjął inicjatywę urządzenia gwiazdki dla biednych dzieci. — Obywatelski czyn strzelców grodzieńskich przyjęło miejscowe społeczeństwo z dużem uznaniem.

Strzelcy pracują. W Płocku odbył się kurs budowy kajaków, zorganizowany przez miejscowe władze Zw. Strzeleckiego. W kursie wzięło udział 30 strzelców.

Mistrzostwa narciarskie Strzelca. Sekcja narciarska Strzelca w Zakopanem rozwinęła ożywioną działalność i obecnie liczy już przeszło 130 członków. Z końcem marca Zw. Strzelecki organizuje w Zakopanem wielkie okręgowe zawody narciarskie o tytuł mistrza południowej Polski.

Z życia KPW w Wilnie. W Wilnie odbył się okręgowy zjazd kolejowego PW dyrekcji wileńskiej przy udziale delegatów 66 ognisk. — Zjazdowi przewodniczył prezes zarządu głównego KPW poseł Starzak. Wybrano dotychczasowy zarząd z prezesem Puchalskim na czele.

— *Zjazd Legjonistów we Lwowie odbył się* przy udziale 60 delegatów z województw lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego.

Uchwalono szereg rezolucyj i dokonano wyborów nowego zarządu. Prezesem został poseł dr. Wojciechowski.

Starogard

— Utworzenie Tow. „Caritas". Dzięki inicjatywie ks. prałata Szumana odbyło się w końcu ub. tygodnia organizacyjne zebranie Tow. Dobroczynnego „Caritas". W skład zarządu weszli pp. ks. prałat Szuman, Skorny, burmistrz Czwojdziński, Stankiewiczowa, Foltmannówna, ks. Racki, i Jaworski. Sekretarz i skarbnik wybrani będą z łona zarządu.

Giełdy

Warszawskie notowania walutowe.

z dnia 22 XII 1932 r.

	Tranzakcje Kupno
WALUTY.	
Dolary St. Zjedn.	—
DEWIZY.	
Belgja	123.65—123,34
Gdańsk	173.40—172.97
Bukareszt	—
Holandja	358.70—357,80
Kopenhaga	—
Londyn	29,80—29,62
Nowy York	—
Nowy York telegr.	8,929—8.909
Paryż	38,85—34,76
Szwajcarja	172,20—171,57
Włochy	—
Berlin (w obrotach nieofic.)	212.55
Białogród	—

Notowania ziemiopłodów w Berlinie

Ceny w R.M. Zboże i nasiona oleiste za 1000 kg. inne za 100 kg. z dnia 22 XII. 1932.

Pszenica nowa	186—188
Żyto nowe	153—155
Jęczmień browar.	166—175
Jęczmień przem. pastewny	158—165
Owies marchijski	—119
Mąka pszenna	23,25—26.25
Mąka żytnia 70%	—
Otręby pszenne	8.80— 9.20
„ żytnie	8.70— 9.00
Groch Victoria	21.00—26.00
Groch drobny jadalny	20.00—22.00
Groch pastewny	13.00—15.00
Peluszka	15.00—14.50
Bób	15.50—17,50
Wyka	14.00—16,00
Łubin niebieski	8.10—
Łubin żółty	11.75—13.00
Seradela nowa	18.00—24.00
Kuchy lniane	10.00—
Wytłoki suche kraj.	8,80—
Wytłoki Soya H.	9,70—10.20
Ziemniaki jadalne białe	—
„ czerwone	—
„ żółte	—

PRZETARG PRZYMUSOWY.

Dnia 24 12. 32. przy ul. Sienkiewicza 1 o godz. 10 sprzedawć będę w drodze przetargu publicznego najwięcej dającemu za natychmiastową zapłatą: 1 toaletę damską. 3307

Łuczka, komornik sądowy w Bydgoszczy.

PRZETARG PRZYMUSOWY nieruchomości w Płośnicy położonej i w księdze wieczystej Płośnica wykaz 351 na nazwisko Cecylji Kliwerowej z domu Caft, wdowy po młynarzu Piotrze Kliwerze z Płośnicy zapisanej, odbędzie się w drodze egzekucji dnia 24 lutego 1933 r. o godz. 10 przed podpisanym Sądem pokój 25.

Działdowo, dnia 13. 12. 1932 r.

Sąd Grodzki.

9 K 21/30. 611

PRZETARG PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w Toruniu przy ul. Grudziądzkiej 69, składająca się z domu mieszkalnego, parterowego i oficyny piętrowej, budynku gospodarczego, roczna wartość użytkowa budynków wynosi 1060 mkn i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Mokre k. 274 na imię Franciszka Schneidera mistrza ciesielskiego w Toruniu zostanie w drodze egzekucji dnia 2 marca 1933 o godz. 12 wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie pokój nr. 7. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 16 stycznia 1932 r. 9341

Toruń, dnia 27 listopada 1932 r.

Sąd Grodzki.

5 K 68/31 5076
4

†

W niedzielę, dnia 18-go grudnia 1932 r. zmarł po długich i ciężkich cierpieniach

ś. p.

Adam Kutzner

domowy szkoły powszechn. im. św. Trójcy.

W Zmarłym straciliśmy długoletniego i sumiennego pracownika. 9335

Magistrat m. Bydgoszczy
Wydział Szkolny.

W sobotę, dnia 24 grudnia br.

biura

niżej podanych instytucyj otwarte będą

tylko do godziny 11-tej

Bank Ludowy,
Bank Związku Spółek Zarobkowych,
Komunalna Kasa Oszczędności miasta Grudziądza,
Komunalna Kasa Oszczędności powiatu grudziądzkiego.

Lameta choinkowa
paczka począwszy od zł. 0,06
Jan Kapczyński
Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15.

Amatorzy
Wasze prace fotograficzne najlepiej wykona:
FOTO-ATELIER
SPYCHALSKI
Toruń, Strumykowa.

Węgiel Koks Drzewo
opałowe sprzedaję całowagonowo i w mniejszych ilościach loko piwnica. 8864
Ludwik Szymański
Dom Ekspedycyjno-Handlowy, Toruń, Żeglarska nr. 3, telefon 909.

E. SIWIEC
TORUŃ
ŻEGLARSKA 31.
ŻAROWKI
FLAZKA
ŻYRANDOLE
i wszelki
materjał elektryczny i radjowy. 9119

Lichtarzyki-druciki
girlandy, śnieg w wielkim wyborze (9188
Jan Kapczyński
Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15.

Łom czekoladowy
deserowy 1/8 kg. —,45
mleczny —,55
nadziewany —,30

Pomarańcze
sztuka od —,40
banany szt. od —,60, winogrona hiszpańskie, mandarynki, cytryny poleca
F. Łęgowski,
Toruń, Szeroka 4. 9287

Ognie
zimne karton 10 szuk zł. 0,20
Jan Kapczyński
Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15.

Kawę!
świąteczną tylko dobrą z nowoczesnej palarni kawy
Araczewski
Toruń, Chełmińska przy Rynku. Przyjmuję asygnaty Kredyt. 9273

Na Święta!
WINA
zagraniczne, likiery i koniak 20% taniej!
w firmie
FR. RACZYŃSKI, Toruń. Mickiewicza 105, restauracja. Przy zakupach świątecznych **kalendarz darmo.**
9295

Na zbliżające się święta **polecam** wspaniale udekorowane kosze kwiatów **z azaljami, hiacyntami, tulipanami i cyklamenami**
Do nabycia **w cenie zł. 8.— 12.— i 15.—**
w Zakładach Ogrodniczych B. HOZAKOWSKI, TORUŃ
ul. Wybickiego 71/73. 9263

Najodpowiedniejszym prezentem gwiazdkowym jest
radjoaparat
z głośnikiem
kupionym
w firmie
B. Wojewski,
Gdynia, ul. Starowiejska — Wejherowo, ul. Sobieskiego. Na składzie wielki wybór przyborów domowych i kuchennych.

Na Święta!
Wszelkie towary kolonjalne i wina krajowe w dużym wyborze, po cenach konkurencyjnych w firmie
Fr. Raczyński,
Toruń, Różana 1, restauracja. Przy zakupach świątecznych **kalendarz darmo.**
9295

NARTY
jesionowe kupuj z fabryki
HERKULES
Bydgoszcz, Promenada 1
10.5 zł. za parę desek długości 170, 160, 150 cm.
12,50 zł. za parę desek 210, 200, 190, 180 cm.
Komplet z wiązaniem i bambusowemi kijkami
18,50 para **20,50**
Roczna gwarancja za dobroć. Szkołom i stowarzyszeniom na otwarty rachunek.
Saneczki jesionowe
dziecięce . po 3,75 4,50 dwuosobowe „ 6,50, 7,00
8968 GWARANCJA.

Kule
choinkowe, karton jeden tuzin zł. 0,55
Jan Kapczyński
Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15.

PIERWSZORZĘDNY
gabinet kosmetyczny
„Mimoza"
(dypl. Université de beauté Cedib w Paryżu) odmładza, usuwa wszelkie wady cery i włosów, przyciemnia brwi i rzęsy. Toruń, Szeroka 37 II. p. 9128

ŚWIECE
na choinkę
GRELEWICZ
Toruń, W. Garbary 19. Telefon 853.

Wina Wódki Likiery
najpoważniejszych firm po cenach najniższych
FR. KŁOPOCKI
Toruń, Szeroka 25. tel. 155
Własna p larnia kawy

Zamiem
kupisz nowe, obejrzyj używane łóżka, stoły, szafy lustra, rowery, maszyny do szycia, patefony, futra, oficerski marynarski helm i mundur galowy, kilimy, płaszcz, ubrania obuwie, powózka parokonna, sortownice do kaszy teodolit uniwersalny, opalograf, motocykl, maszyna do krajania papieru oraz wszelkie używane rzeczy za bezcen.
„OKAZJOPOL"
Grudziądz, Pl. 23 Stycznia 28 i „Stała okazja" Bydgoszcz, Gdańska 10

WĘGIEL
kostkę po zł. 2,50, gruby i kostkę po zł. 2,70 za ctr. — za zwózkę liczy się 10 gr. od ctr. dostarcza
„Tranzyt"
Toruń, Przedzamcze 20, składnica: Chrobrego 40. 9265

Okazja!
Sprzedam korzystnie:
masaż elektr., futra: piżmowe i szopy, sypialnię malow. białą, oddzielnie stoły, krzesła, łóżka meblowe i żelazne, obrazy i lustra, maszynę krawiecka, radjo 3 i 4 lampowe, rowery, płaszcze i dętki rowerowe, kornet niklowy, garderobę, obuwie i wiele innych przedmiotów.
Sklep Okazyjny
ul. Narutowicza 15 w Grudziądzu. 8067
Od 1-go stycznia sklep przeniesiony zostanie na ul. Groblową 3 (obok rybnego rynku).

Świece
choinkowe w kolorach, paczka zł. 0.37
Jan Kapczyński
Toruń, Szeroka róg Mostowej i Szczytna 15.

FOTO-ATELIER
SPYCHALSKI
Toruń, ul. Strumykowa obniżył na Gwiazdkę ceny

Obiady
smaczne, domowe, na świeżem maśle. Toruń, Klonowicza 26, parter. 9289

Pocztówki
świąteczne. Papier listowy w kopertach i w kasetach. Gry towarzyskie. Dewocjonalja, poleca na Gwiazdkę
L. GULDA
Skład papieru
Toruń, ulica Żeglarska 24.

Wyprzedaż
Obuwia zpowodu likwidacji. **Bydgoszcz,** plac Piastowski 15. (9120

Gabinet racjonalnej kosmetyki
„Kalo-technika"
(dypl. „Université de Beauté Cedib" w Paryżu) wszelkie zabiegi w zakresie nowoczesnej kosmetyki racjonalnej i upiększającej. Odmładza, doskonali, konserwuje urodę. Usuwa najnowszemi systemami zmarszczki, krosty, wągry, rozszerzone pory, brodawki, piegi, czerwoność nosa, łupież i t. p. Trwałe przyciemnianie brwi i rzęs. Toruń, ulica Prosta nr. 2 I. piętro. 9075

Szkoła tańców
Janiny Werny
specjalny kurs obera pol skiego, mazura kujawskiego dnia 27 grudnia. Toruń, Prosta 22. 9338

Pół-skrzypce
wygrane kupię. Jakubczak, Toruń, N. Rynek 8.
9337

Praktyczny podarek
gwiazdkowy
aparat do odkurzania
elektrolux
zupełnie nowy, za pół ceny kupna na sprzedaż.
KATAFIAS, TORUŃ, Rynek Nowomiejski 25.
9340

Plisowanie
karbowanie spódniczek falbanek, od najdrobniejszych mereżka, okrętki, pracownia wszelkiej bielizny, Paluszkiewiczowa, mistrzyni, Franciszkańska 20. Toruń. 9336

Okazja!
40 par żołędzi:
rysie polskie, garlacze angi pomorskie na sprzedaż. Inż. Weinowski, Toruń. ul. Kościuszki 62a. 9331

Zdolną nakładaczkę
poszukuje od zaraz
POMORSKA DRUKARNIA ROLNICZA
Toruń, ul. Bydgoska 56.
9334

„EKONOMJA"
poleca wędliny litewskie, małopolskie oraz sery, miód, grzyby, konserwy, żurawiny po cenach niskich. Toruń, Kopernika 32.

Korzystna
okazja! a) Na sprzedaż plac budowlany przy ul. Groblowej (naprzeciw Banku Rolnego). b) Nieruchomość zabudowana przy ul. Chełmińskiej 20, (obecnie kino „Nowości"). Komunalna Kasa Oszczędności miasta Grudziądza.

Po cenach znacznie zniżonych poleca
St. Czapczyk
Grudziądz, ul. Sienkiewicza 7, tel. 315.
broń i amunicję
Kupuje: używaną broń, przy kupnie nowej starą przyjmuję jako wpłatę.
Wykonuje: wszelkie naprawy broni szybko i fachowo, ceny specjalnie niskie.
Wypychanie ptaków-Wypychanie ptaków

OBWIESZCZENIE. W sprawie odroczenia wypłat w rolnictwie właścicielki ziemskiej Ireny Wolszlegier Nieżychowskiej z Szenfeldu wyznacza się w niżej podpisanym Sądzie pokój 11 na dzień 4 stycznia 1933 godz. 11 termin do rozpatrzenia wniosku dłużniczki Na termin powyższy mogą przybyć wierzyciele osobiście celem udzielenia Sądowi wyjaśnień lub przysłać zastępcę prawnego. 9332
Chojnice, dnia 21 grudnia 1932 r.
Sąd Grodzki.

Z prawami szkół państwowych 8056
8-klasowe gimnazjum żeńskie
G. Winogrodzkiego w Wejherowie
przyjmuje zapisy do wszystkich klas, początając od klasy 2-giej.
Przy gimnazjum wstępne klasy koedukacyjne, przygotowujące do gimnazjum nowego typu.

Motocykl
D. K. W. prawie nowy, z dodatkowem siodłem, bardzo korzystnie na sprzedaż. KATAFIAS, Toruń, Rynek Nowomiejski 25. 9340

Uwaga!
Rozsiewane pogłoski, jakoby p. **Antoni Heinrich** Toruń, Słowackiego 19/21, był udziałowcem Firmy „Tranzyt" lub lokował w niej jakiekolwiek kapitały, nie polegają w żadnym wypadku na prawdzie. 9288
„Tranzyt" w Toruniu
Wiktor Klewe s. z o. p.

Darmo
otrzymasz duży kalendarz zegarowy przy zakupie zł. 3.— ceny najtańsze. 9330
Drogerja pod Koroną, Toruń, Chełmińska 12.

Kucharka
jako gospodyni z dobremi świadectwami potrzebna. Zgłoszenia Gdynia „Bar Okocim".

Franboli
Franboli
Franboli
Franboli
Franboli
Franboli
Franboli
Franboli
Toruń
poleca
cukry, czekoladę, kawę i herbatę.

NAJNOWSZE
PŁYTY GRAMOFONY
„ELEKTRA"
8827 TORUŃ,
Chełmińska 4. Tel. 526.

Tysiące Chorych
na katar żołądka, wzdęcia, kurcze, bóle, niestrawność, zgagę, nudności, wymioty, brak apetytu, ogólne osłabienie etc. **odzyskało zdrowie** używając ziółka sławnego na cały świat dra Dietla, profesora Uniwersytetu Jagiellońskiego. Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej! Adres: **Liszki-Apteka.** 7861

Teatr Polski
w Toruniu
Repertuar

W piątek, dn. 23 bm. teatr nieczynny.

W sobotę, dn. 24 bm. teatr nieczynny.

W niedzielę, dn. 25 bm. o godz. 16-tej Przedstawienie popołudniowe po cenach zniżonych **Pod zarządem przymusowym** Farsa w 3 aktach Arnolda i Bacha.

W niedzielę, dn. 25 bm. o godz. 20-tej Premjera! **„Rembrandt na sprzedaż"** Komedja w 3 aktach P. Franka. Leg. zniżk. 33 %

W poniedz. dnia 26 bm. o godz. 16-tej Przedstawienie popołudniowe po cenach zniżonych **„Ułani ks. Józefa"** Wodewil w 3 aktach ze śpiewami i tańcami J. Mazura.

W poniedz. dnia 26 bm. o godz. 20-tej **„Mademoiselle"** Komedja w 3 aktach Jakóba Deval'a Leg zniż. 33%

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski", „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", „Dzień Bydgoski", na I. Kwartał 1933 r. i proszę należność — Zł. 10.17 pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko..........

Miejscowość.......... Poczta..........

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty Zł. 10.17 tytułem prenumeraty *) „Dzień Pomorski", „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", „Dzień Bydgoski" za I. Kwartał 1933 r. potwierdzam.

.... dnia..........

*) Niestosowne przekreślić.

KWIT ABONAMENTOWY

Do Urzędu Pocztowego

Zamawiam niniejszem abonament*) na „Dzień Pomorski", „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", „Dzień Bydgoski", na miesiąc styczeń 1933 r. i proszę należność — Zł. 3.39 pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko..........

Miejscowość.......... Poczta..........

Kwit pocztowy

Odbiór kwoty Zł. 3.39 tytułem prenumeraty *) „Dzień Pomorski" „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Gazeta Gdańska", „Dzień Bydgoski" za miesiąc styczeń 1933 r. potwierdzam.

.... dnia..........

*) Niestosowne przekreślić.

Telegramy

Z ostatniej chwili

Rząd Paul-Boncoura

przed parlamentem

Pierwsze oficjalne eksposé nowego gabinetu

Paryż, 23. 12. (Pat). **Deklaracja rządowa,** odczytana wczoraj po południu w **parlamencie,** podkreśla, że przesilenie ministerjalne rozpoczęło się w okolicznościach specjalnie drażliwych w przededniu grożących nowych spłat, przyczem **prestige Herriota ani jego polityka nie były niczem narażone na szwank. Prezydent Lebrun i nowy rząd** były przekonania, że różnice zdań większości republikanów wyłonione z wyboru z dn. 8 maja miały na względzie interesy wewnętrzne.

Nowy rząd przez swój skład świadczy o świadomej woli kontynuowania poprzedniej polityki. Rząd, współdziałając z narodem, dążyć będzie stale do podniesienia gospodarczego, i że pozostawiony mu będzie czas dla dokonania poważnych reform, których domagają się wybory. Z drugiej strony trzeba będzie przezwyciężyć trudności **przywrócić równowagę budżetową** przez energiczne kompresje, o których będzie mowa we właściwym czasie, gdyż niezależnie od ofiar, niezbędnych, które ponieść muszą wszyscy obywatele jedynie reorganizacja służby publicznej przyniesie trwałe i istotne oszczędności. Odpowiednie zarządzenia winny być powzięte, aby zapewnić w budżecie w 1933 r. niezbędną równowagę. Narazie rząd domagać się będzie jedynie prowizorjum na styczeń, a następnie siostra się wprowadzić główną część zarządzeń, które uważa za zbawienne dla kraju. Obecnie **sytuacja polityczna wymaga wielkich ostrożności.** W czasie przesilenia **Herriot utrzymywał na szczęście ścisły kontakt z Waszyngtonem.** Jesteśmy szczerze wdzięczni Waszyngtonowi za pomyślne zwalczanie trudności i prowadzić będziemy rokowania w dążeniu do osiągnięcia ogólnego powodzenia, któreby zakończyło bezwład.

Paryż 23. 12. (PAT). Podczas przemówienia **Paul Boncoura** w izbie deputowanych trybuny publiczności były przepełnione po brzegi. **Odczytanie deklaracji premjera odbyło się wśród uroczystej ciszy.** Burza oklasków nastąpiła po odczytaniu ustępu, dotyczącego konieczności przywrócenia autorytetu państwa. Takie samo poruszenie nastąpiło wśród prawicy i lewicy wśród odczytania ustępu o potrzebie energicznej kompresji budżetu. Cała izba oklaskiwała projekt zniesienia niepotrzebnych urzędów. Lewica aprobowała ostatni ustęp deklaracji, dotyczący ochrony francuskiego rynku zbożowego oraz środków zwalczania bezrobocia.

Paryż, 23. 12. (Pat). Wczoraj obradowała **najważniejsza** grupa polityczna izby deputowanych w sprawie stanowiska, jakie **należy zająć** wobec rządu. Frakcja radykalno - społeczna będzie głosować za rządem. Socjaliści zamierzają poprzeć rząd **pod warunkiem,** że program nowego rządu ich zadowoli. Centrum, którego przywódcą jest **Tardieu postanowiło głosować przeciwko rządowi Paul Boncoura.**

„Niedyskretne" pytanie

Paryż, 23. 12. (Pat). W dyskusji nad deklaracją rządową członek frakcji radykalno - społecznej deputowany Ledeaux wyraził zdziwienie, że Paul Boncour zgodził się na przyjęcie stanowiska premjera będąc zwolennikiem takiego samego rozwiązania kwestji długów wobec Ameryki co Herriot. Ledeaux zapytuje Paul Boncoura, **w jaki sposób zamierza przeprowadzić „to coś nowego",** jak to oświadczył dziennikarzom natychmiast po objęciu władzy z ministrem finansów tej kategorji co Cheron, dalej, jak zamierza położyć kres anarchji, panującej w kolejnictwie francuskiem. Mówca zaznacza, że o ile premjer nie odpowie wyczerpująco na to pytanie, Ledeaux chociaż należy do frakcji radykalno - społecznej, będzie głosował przeciwko rządowi.

Hoover zasłania się Rooseveltem

Londyn 23. 12. (PAT). **Prezydent Hoover** ogłosił wczoraj oficjalną swoją decyzję w sprawie nie podejmowania rokowań z mocarstwami europejskiemi w kwestji długów wojennych na własną rękę, **lecz zastosowania się całkowicie do żądań Roosevelta,** wyrażając gotowość ewentualnego podjęcia rokowań na podstawie planu i według wskazań przyszłego prezydenta.

Waszyngton, 23. 12. (Pat). Z ogłoszonej dziś przez Biały Dom korespondencji pomiędzy Rooseveltem i Hooverem wynika, że **Roosevelt nie podejmuje przyjęcia jakiejkolwiek wspólnej odpowiedzialności za mianowanie komisji do zbadania sprawy rewizji długów wojennych i innych zagadnień międzynarodowych.** Roosevelt zaznacza, że pragnie zachować swobodę działania w chwili objęcia władzy w dn. 4-go marca roku przyszłego.

Sensacyjny atak Lloyd George'a przeciwko Mac Donaldowi

Londyn 23. 12. (PAT). Izba gmin była wczoraj **widownią sensacyjnego ataku, wymierzonego przez L. Georgea przeciwko Mac Donaldowi** na tle sprawy bezrobocia. Atak przywódcy liberałów osłabiony był znacznie osobistą pozycją Mac Donalda. Izba gmin rozeszła się na 6 tygodni wprawdzie pod warunkiem, że o ile nie dni, **to miesiące premjerostwa Mac Donalda są policzone.**

Londyn 23. 12. (PAT). W odpowiedzi na **gwałtowny atak L. Georgea** przemawiał minister **rolnictwa,** broniąc Mac Donalda. Minister zaapelował do opozycji, aby poctrzymywała rząd w jego polityce rolnej, której szczegóły przedstawiać będzie parlament po wznowieniu obrad. W czasie dyskusji nad systemem kontyngentu węglowego, minister kopalni oświadczył, że nieprawdziwe są pogłoski, jakoby kontyngenty miały być zniesione **Rząd ma zamiar ułatwić eksport węgla.** Ferje świąteczne trwać mają do dnia 7 lutego, z tem jednak, że w razie potrzeby parlament może być zwołany wcześniej.

Zderzenie dwóch samolotów na lotnisku warszawskiem

(o) Warszawa, 23. 12. (T. wł.) Wczoraj o godz. 17,50 w czasie lotu ćwiczebnego nocnego **zderzyły się 2 samoloty 1 pułku lotniczego.** Wypadek zdarzył się w czasie podchodzenia do startu. Pilot sierżant Pogorzelski wpadł **na drugi samolot,** pilotowany przez sierż. Cybulskiego. Aparaty uległy uszkodzeniu. Sierżant Pogorzelski został raniony.

Ghandi — rozpoczyna głodówkę w styczniu?

New Delhi, 23. 12. (Pat). Jak wiadomo **zbliża się termin nowego postu Gandhiego, który zamierza rozpocząć głodówkę z dn. 2 stycznia,** o ile do tego czasu nie zostanie rozwiązana w sposób, jakiego Gandhi sobie życzy sprawa dostępu parjasów do świątyni Guruvayur.

New Delhi, 23. 12. (Pat). Do Gandhiego zwróciła się **Nila Nagini Devi,** recte **Mis Nila Eran Cook,** córka Anglika i znanej literatki amerykańskiej, która jakiś czas temu przeszła na braminizm i jest jedną z najgorętszych zwolenniczek Gandhiego. Obecnie **wystosowała do Gandhiego pełen entuzjazmu list, zapewniając o współpracy.**

Londyn, 23. 12. (Pat). Na posiedzeniu izby gmin omawiano obecną sytuację w Indjach, przyczem mówcy stwierdzili, że sytuacja ta uległa znacznej poprawie, i że należy się spodziewać jeszcze dalszego zwrotu na lepsze.

Rumunja pozostaje wierna swym sojusznikom

Przemówienie króla Karola

Bukareszt, 23. 12. (Pat). Przyjmując deputację izby, która przedstawiła odpowiedź parlamentu na orędzie królewskie **król wygłosił przemówienie, wyrażając przekonanie, że izby udzielą swego poparcia gabinetowi przy ustalaniu nowego budżetu.** Dalej król podkreślił konieczność uproszczenia aparatu państwowego i przystosowania go do potrzeb i możliwości. Mówiąc o polityce zewnętrznej, król podkreślił, że **Rumunja wierna jest swojej tradycyjnej polityce w dążeniu do konsolidacji pokoju w ścisłym związku ze swoimi sojusznikami** i pragnie zachować jak najlepsze stosunki z wszystkiemi krajami.

Powódź we Francji

Paryż, 23. 12. (Pat). **Powódź we Francji** południowej przybiera coraz szersze rozmiary. Ofiar w ludziach jednak niema. Z Perpignano donoszą, że **pod wodą znajduje się obecnie 50 tysięcy hektarów.** Straty poczynione przez powódź są większe niż w roku 1930, pomimo, że od tego czasu dokonano różnych prac ochronnych.

Największa wystawa marek pocztowych

W Wiedniu odbędzie się w okresie od 24 czerwca do 9 lipca r. 1933 największa z urządzanych kiedykolwiek wystaw marek pocztowych. Udział w wystawie bierze 38 państw i 130 miast.

Upadłości w Ameryce

W październiku ogłoszono w Stanach Zjednoczonych 2073 upadłości wobec 2273 we wrześniu rb., a 2195 w październiku ub. roku. Łączna suma pasywów upadłych firm wynosiła — 53.62 miljonów dolarów wobec 52.87 milj. i 60.66 milj. dolarów.

Radjoabonenci w Niemczech

W ostatnich czasach liczba radjoabonentów w Niemczech spadła z 4,12 miljona do 4,08 miljona osób. Jak wynika z wyjaśnień właściwych urzędów, tak znaczny spadek liczby radjoabonentów należy przypisać w głównej mierze (61 proc.) pogorszeniu się warunków materjalnych; tylko 2 proc. abonentów wycofało się z powodu niezadowolenia na tle jakości programów radjowych, a 5 proc. z powodu choroby.

Ogłoszenia: wiersz milim. na stronie 7-łamowej . . 0,25 zł
w tekście na pierwszej stronie . . . . . 1.50 zł
na drugiej i trzeciej stronie 1 zł — w tekście . . . 0,60 zł
Drobne za słowo 15 gr. pierwsze słowo podwójnie.
Dla poszukujących pracy i nekrologi 25% zniżki, komunikaty 50 gr.
Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki
W Gdańsku za wiersze m/m na stronie 7-łamowej. . . . 15 fen.
4 . . . 50 fen.
Drobne za słowo 5 fen. — tytułowe . . . 10 fen.
Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Dla wszelkich spraw spornych właściwe są Sądy w Toruniu. Za terminowy druk przepisane miejsce ogłoszenia administracja nie odpowiada.

Redaktor odpowiedzialny Wacław Górnicki w Toruniu, Słowackiego 19/21
Red. odpowiedzialny na Bydgoszcz Józef Dobrostański Mostowa 6
Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p.
Redaktor odpowiedz. na Gdynię Wiktor Mielnikow Gdynia, Świętojańska
Redaktor odpowiedzialny na Inowrocław, Władysław Kawałkowski Inowrocław, Rynek 25.
Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz, Józef Stanaoh, Rynek 10/11.
Za ogłoszenia odpowiada administracja
Wydawnictwo: „Dzień Pomorski", „Dzień Bydgoski," „Gazeta Morska", „Dzień Grudziądzki", „Dzień Kaszubski", „Dzień Kujawski"
Nakładem i czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu

Abonament miesięczny wynosi
w ekspedycji miejscowych agencjach . . . 3.— zł
z odnoszeniem do domu w Toruniu . . . 3.40 zł
przez pocztę z odnoszeniem . . . 3.36 zł
pod opaską . . . 4.50 zł
w Gdańsku przez pocztę . . 2.50 gd przez chłopca . . . 2.30 zł
z odbieraniem w administracji wprost gd 2, zagranicą 4 gd . . 7.— zł
W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie strajki). Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma
PRENUMERATA „DNIA KUJAWSKIEGO" miesięcznie w administracji 2.70 zł — na pocztach już z odnoszeniem kwartalnie 9,27 zł miesięcznie 3,09 zł